NUMMER 16 DONDERDAG 19 APRIL 1928 28STE JAARGANG

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST"

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.- 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

DE ZETEL van 't Hoofdbestuur der Vereeniging „Oost en West" te 's-Gravenhage wordt met 1 Mei VERPLAATST van Heulstraat 17 naar KORTE VOORHOUT 6 (1e étage bankiershuis Menno & Co.).

Aan onze leden en begunstigers

Zooals hierboven bekend gemaakt is, wordt de zetel van het Hoofdbestuur, na vele jaren gevestigd te zijn in de Heulstraat te 's-Gravenhage, *verplaatst* naar het *Korte Voorhout 6,* boven het bankiershuis Menno & Co.

Vele leden onzer Vereeniging, vooral die hier in Den Haag, kennen het bovenhuis in de Heulstraat, dat thans niet meer voldoet aan de eischen, welke de uitbreiding der Vereeniging stelt.

Om slechts één ding te noemen beantwoordde de leeszaal, al sinds tijden, niet meer aan matige verwachtingen. Een meer ruimte biedende, meer behaaglijke gelegenheid om kennis te nemen van den rijken voorraad lectuur op Indisch gebied, wordt den leden thans in het nieuwe perceel aangeboden.

Het behoeft geen betoog, dat deze verplaatsing groote geldelijke offers vergt voor stoffeering en meubileering der nieuwe lokalen, zoodat de geldmiddelen der Vereeniging, welke volgens de richtlijn, die het Bestuur zich getrokken heeft, allereerst strekken moeten tot bevordering van doel en streven der Vereeniging, duchtig zullen moeten aangesproken worden voor doeleinden welke, hoe noodig, nuttig en gewenscht ook, toch eerst op de tweede plaats behooren.

Het Bestuur heeft nu de vrijheid gevonden zich tot de leden te richten met *een verzoek om bijstand en medewerking,* ten einde de nieuwe vertrekken in te richten overeenkomstig de positie, welke de Vereeniging thans bekleedt. Hiermede wordt niet zoozeer bedoeld geldelijke bijstand, ofschoon die, het spreekt van zelf, gaarne zal worden aanvaard, dan wel de hulp die bestaat in het schenken of in bruikleen *afstaan van voorwerpen voor wandversiering als anderszins,* dienstig voor de aankleeding der te betrekken kantoren en vergaderlokalen.

Het Hoofdbestuur zou het hoogelijk waardeeren, indien het mocht ervaren, dat er onder de leden en begunstigers van „Oost en West" gevonden worden die, sympathiseerende met de grootere en betere wijze van huisvesting, hiervan op bovenaangeduide wijze blijk gaven.

Algem. Secretariaat tot 1 Mei: Heulstraat 17.

Reeds mocht het Bestuur een geldelijke bijdrage en een paar geschenken van leden in ontvangst nemen, terwijl anderen toezeggingen deden. Daarvoor bij deze een woord van dank.

Goed voorbeeld doet goed volgen.

De Volkenbond in 1927.

Het afgeloopen jaar behoort voor den Volkenbond te Genève tot de werkzame, en tevens tot de belangrijke. De Raad, voor het eerst bestaande uit veertien leden, waarvan vijf permanente en negen niet-permanente, hield zijn gebruikelijke vier zittingen, niettegenstaande het Engelsche voorstel tot vermindering dezer zittingen als een door velen ongewenschte oplossing aanhangig bleef. Wel is daaraan, in besloten kring, in de laatst gehouden Raadsvergadering een bespreking gewijd, maar deze heeft geen aanleiding gegeven tot definitieve beslissingen, die eventueel later zullen worden genomen. Behalve de jaarlijksche Assemblée kwamen vijf internationale conferenties en een ontelbaar aantal vergaderingen van commissiën, subcommissiën, comité's, samen, zóó veelvuldig zelfs, dat geen week voorbijging of te Genève dan wel op eenig ander punt van Europa, tot zelfs in Latijnsch Amerika en het uiterste Oosten toe, werd een zitting gehouden, bijeengeroepen of georganiseerd door den Volkenbond, dan weer van staatslieden, dan weer van hooge functionarissen, dan weer deskundigen of technici verzamelend. Niet het minst belangrijk was zeker, dat een groot aantal Staten aan de werkzaamheden van den Volkenbond deelnam. 49 Staten waren vertegenwoordigd op de Assemblée, terwijl de Volkenbond 55 leden telt. Gemiddeld 40 Staten waren ter verschillende conferenties aanwezig. De Economische Conferentie vereenigde zelfs de gedelegeerden van een vijftigtal landen. Staten, die nog niet tot de leden van den Volkenbond behooren als de Ver. Staten van Amerika, Rusland, Turkije, Egypte, Ecuador werkten op technisch gebied met den Volkenbond samen. Voor de eerste maal zond Mexico waarnemers, die den gang van zaken ter Econ. Conferentie volgden. Dat hierdoor het universeel karakter van den Volkenbond, al wordt dit daardoor niet bereikt, toch wordt versterkt, behoeft nauwelijks betoog.

Een andere karakteristiek van beteekenis mag deze worden geacht, dat steeds meer de Ministers van Buitenl. Zaken in persoon aan de beraadslagingen in den Volkenbond deelnemen. De Raad telde gemiddeld een achttal van deze Ministers in zijn midden. Twee Staatshoofden, twee Minister-presidenten en meer dan twintig Ministers van Buitenl. Zaken namen als eerste gedelegeerden deel aan de achtste Assemblée van den Volkenbond. Dat feit werkte er in sterke mate toe mede om aan deze zitting van de Assemblée een bijzondere beteekenis te verschaffen. Het rapport, als gewoonlijk door den Raad uitgebracht over het in het afgeloopen jaar verrichte werk, gaf aanleiding tot een diepgaande discussie over vraagstukken, die levensquaesties voor den Volkenbond zijn: de ontwikkeling van arbitrage en veiligheid, de beperking der bewapeningen, de codificatie van het internationaal recht en de werkmethoden van den Raad. Niet minder dan zes dagen duurde deze discussie, die op de tribune der Assemblée een dertigtal gedelegeerden bracht, onder wie bijna alle aanwezige Ministers. Daarnevens dient de verbetering van de economische betrekkingen tusschen de volkeren te worden beschouwd als een essentieel element voor het behoud van den vrede. De oplossing van het ontwapeningsvraagstuk, nauw verbonden aan die van arbitrage en veiligheid, vormde daarnevens het punt, waarop de Volkenbond in het bijzonder zijn oog heeft gericht. Het denkbeeld om aan den Volkenbond het onderzoek van den thans heerschenden economischen toestand toe te vertrouwen, kwam voort uit het succes, dat met de door den Volkenbond gevolgde methodes reeds is verkregen. De eerste financieele conferentie toch, door den Volkenbond in 1920 te Brussel bijeengeroepen, stelde een aantal beginselen van financieele doctrine vast, waardoor een groot aantal regeeringen zich lieten leiden, gelijk het later ook deden de auteurs van het Dawes-plan en degenen, die de initiatiefnemers waren van financieele hulp, door den Volkenbond aan meer dan één Staat verschaft tot een totaal van algemeen solied geachte leeningen van bijna $1\frac{3}{4}$ milliard goudfranken.

Het was, gelijk men zich zal herinneren, een resolutie van de Assemblée van 1925, die leidde tot het bijeenroepen eener internationale economische conferentie teneinde de moeilijkheden van economischen aard te onderzoeken, welke zich verzet tegen het herstel van de algemeene welvaart, en het licht te stellen de beste middelen om d moeilijkheden te overwinnen en conflicten te mijden. De Econ. Conferentie was van 4 tot 23 1927 bijeen; zij vereenigde 194 leden en 157 perts, vertegenwoordigende 50 landen en inter tionale organisaties als het Arbeidsbureau, Intern. Instituut van Landbouw te Rome, de Inte Kamer v. Koophandel e.a. Zij vormde de me omvangrijke en tevens de meest representatie conferentie, onder de auspiciën van den Volk bond gehouden; zij omvatte tegelijk industrieel handelslieden, bankiers, economisten, landbouw deskundige functionarissen en vertegenwoordig van den arbeid en het verbruik. Zij was de me vrije, zonder in academische uiteenzettingen vervallen, want de gedelegeerden aanvaardden v hun stem slechts hun eigen verantwoordelijkhe Zij was ook de best gedocumenteerde, want voorbereiding, die ruim een jaar geduurd had, geleid door een eveneens representatief comité, wetenschap en practijk op gelukkige wijze vereen de. De Econ. Conferentie was, al evenmin als 1920 die te Brussel, de aangewezene om besluit te nemen; zij kwam tot de conclusiën en aan velingen, die zij eenstemmig voteerde t.a.v. hand nijverheid en landbouw. Alle deze aanbeveling hebben hoofdzakelijk ten doel den international handel te bevrijden van de traditioneele hindern sen, welke de oorlog heeft achtergelaten. Da nevens: om meer methode te brengen in de ind trieele organisatie, meer van nabij de ontwikkeli van kartels en industrieele afspraken te volgen, de organisatie van de landbouwvoortbrenging versterken. De Econ. Conferentie kristalliseer om het zoo uit te drukken, een gezamenlijke m ning over de voorwaarden, de beginselen en waarborgen, vereischt om te dienen tot basis v de verbeteringen en den vooruitgang, noodig aan de internationale uitwisseling meer soepelh en meer vrijheid te geven. Als een op zichzelf sta de gebeurtenis valt zij niet te beschouwen; in V kenbondskringen ziet men haar als een stap, e belangrijke stap in geheel den arbeid van sam werking, die het essentieele kenmerk van den V kenbond is. De Conferentie toch noodigde den V kenbond, welken zij een belangrijke erfenis na en meer dan één omvangrijken taak opdroeg, om een speciaal organisme te scheppen voor de u voering van deze aanbevelingen. Tot de benoemi van dit economisch organisme is de Raad in z laatste vergadering overgegaan, en voorzien is het samenkomen eener Volkenbondsconferentie het late voorjaar van 1928, die over de toepassi der aanbevelingen van 1927 zal hebben te oord len. De leiding dezer conferentie is opgedragen a onzen landgenoot Colijn, die als president van eerste en zeker niet de minst belangrijke der d commissiën van de Conferentie van 1927 zulk e groot doorzettingsvermogen en tact toonde. Hij o was het, die in het najaar de Conferentie over invoer- en uitvoerverboden leidde en deze brac tot een zeker niet onbelangrijk resultaat. Deze co ferentie kwam niet rechtstreeks, gelijk veelal is meend, uit de Econ. Conferentie voort; zij w reeds tevoren voorbereid. Het zal nog moeten bl ken of het succes, dat zij oogenschijnlijk heeft boeken, blijvend zal zijn; immers eerst in 19 vervalt de datum, die voor de toepassing van gesloten verdrag van groot belang is. Maar dat m eens rustig en ronduit de ongewenschtheid van en uitvoerverboden heeft besproken; dat men kander heeft kunnen wijzen op de nadeelige gev gen, die voor allen, zonder uitzondering, uit het staan daarvan voortvloeien, dat mag reeds een e ste stap op den goeden weg worden geheeten.

Het resultaat, door den Volkenbond bereikt het zoo belangrijk gebied van ontwapening, veili heid en arbitrage — deze drie begrippen, door Protocol van 1924 bijeengebracht, die niet meer scheiden kunnen en zullen worden — is mind groot. De Raad, in tegenstelling met de voorui zichten, ter Assemblée van 1926 ontwikkeld, k er in 1927 niet toe overgaan reeds een internati nale conferentie voor het ontwapeningsvraagst bijeen te roepen. De zitting, die de voorbereidend Commissie onder leiding van onzen landgenoot, heer Loudon, in het voorjaar hield, leverde danks haar langdurige beraadslaging teleurstelli op. Wel geraakte men door de eerste lezing van

ontwerp-verdragen, van Engelsche en Fransche zijde aangeboden, heen, maar er bleek, en dit op tal van belangrijke punten, zoodanig verschil van meening, dat de tweede lezing tot een latere zitting werd uitgesteld. Het is vooral deze teleurstellende uitslag van de vergadering der voorbereidende Commissie geweest, die der Assemblée aanleiding heeft gegeven, om, meer positief dan in 1925 en 1926, stelling te nemen ten opzichte van het ontwapeningsvraagstuk. De rede van Minister Beelaerts van Blokland is een verrassing geweest. Zij heeft ongetwijfeld de Engelsche gedelegeerden ontstemd; zij heeft, door eerst te gewagen van een hervatting der beginselen van het Protocol, het teveel gevraagd, dat later als een concessie kon worden teruggetrokken. Maar zij heeft tot resultaat gehad, dat de Assemblée aan het einde een zeer uitvoerige resolutie aannam, waaraan door verschillende landen, en daaronder ook Frankrijk en Duitschland en Polen, werd medegewerkt, die in het algemeen vastlegt, dat de aanvalsoorlog als een internationale misdaad wordt beschouwd; die het automatisch verband tusschen arbitrage, veiligheid en ontwapening vastlegt, en die, nevens de voorbereidende Commissie voor de Ontwapeningsconferentie, de instelling heeft verkregen van een Comité, dat zich in het bijzonder met de bestudeering van de veiligheid zal bezighouden. Dit Comité bestaat uit dezelfde landen, die in de voorbereidende Commissie zitting hebben. De voorbereidende Commissie zelve kwam, bijna tegelijk met de laatste zitting van den Raad, te Genève samen. Het merkwaardige van deze zitting was vooral daarin gelegen, dat Rusland eraan deelnam, waaruit blijkt, dat de moeilijkheden, die tusschen Rusland en Zwitserland bestonden sedert de moordenaar van een Russischen gevolmachtigde door een Zwitsersche jury werd vrijgesproken, zijn opgelost. De groote beteekenis van den arbeid van beide commissiën zal in 1928 moeten worden gezien, en men mag hopen, dat aandrang voldoende is uitgeoefend om wellicht nog in dat jaar het bijeenkomen der Ontwapeningsconferentie zelve mogelijk te maken. Wie ook van deze conferentie onmiddellijk resultaat verwacht, zal bedrogen uitkomen; een zoodanige Ontwapeningsconferentie zal moeten worden beschouwd als een wegbereidster in den geest der Econ. Conferentie op het gebied van de vraagstukken van economischen aard.

De Raad ging er toe over om in het bijzonder de bestaande veiligheid binnen het kader van het Grondverdrag te bestudeeren. Tot in bijzonderheden legde de Raad zijn plichten vast, gelijk deze zijn voorgeschreven door art. 11 van het Grondverdrag, dat aan den Volkenbond, in geval van oorlog of bedreiging met oorlog, de taak oplegt om maatregelen te nemen, teneinde daadwerkelijk den vrede tusschen de volkeren te handhaven. Zonder den zin van art. 11 te definieeren en zonder de portée ervan te willen begrenzen, heeft de Raad een lijst opgemaakt van practische maatregelen, die hij zich voorstelt ten uitvoer te brengen om zooveel mogelijk aan de bewoordingen van art. 11 te voldoen. Waar daarnevens de ervaring, in 1925 opgedaan ter gelegenheid van het Grieksch-Bulgaarsche grensincident, heeft bewezen, dat snelheid van handelen van den Raad en de verschillende organen van den Volkenbond een essentieele vereischte is, heeft de Raad zich gezet aan de studie van technische maatregelen, geëigend om het snelle functionneeren van de organen van den Volkenbond te bevorderen. De organisatie voor doorvoer en verkeer stelde geheel een samenstel van bepalingen voor betreffende spoorweg-, lucht-, telegrafische en radio-telegrafische verbindingen, die door de regeeringen goed zijn ontvangen. De Assemblée van 1927 nam een resolutie aan, waarin de verplichting voor alle leden van den Volkenbond is neergelegd om op alle mogelijke wijzen ten tijde van de crisis het spoedig bijeenkomen van den Raad te vergemakkelijken. De studie tenslotte van de voorwaarden voor toepassing van art. 16 van het Grondverdrag, heeft op een bepaald punt: dat betreffende den financieelen bijstand, door den Volkenbond te geven aan den Staat die een slachtoffer van een aanval is, geleid tot een door het financieel comité opgemaakt plan.

Op het gebied van de codificatie van het internationaal recht heeft 1927 een belangrijken stap voorwaarts gebracht. Daar de Commissie van experts op dit gebied het eerste gedeelte van haar werkzaamheden heeft geëindigd, besloot de vergadering over te gaan tot het bijeenroepen eener eerste conferentie, belast met de taak van codificatie van het internationaal recht, welke in 1929 te 's-Gravenhage zal bijeenkomen, al is daarnevens uitdrukkelijk gestipuleerd, dat zij, gelijk trouwens alle conferenties, die van den Volkenbond uitgaan, zal zijn orgaan van dezen. Inmiddels zet de Commissie van experts haar werkzaamheden voort en is door den Raad het noodige bedrag verkregen voor een bijeenroeping dier Commissie in 1928. Voorts hebben op ditzelfde gebied verschillende technische organisaties van den Volkenbond arbeid verricht in de richting van unificatie of met elkander in overeenstemming brengen van wetgevende bepalingen of van practische voorschriften. Hier valt te denken aan de samenstelling van het verdrag voor de uitvoering van arbitrale uitspraken, in het buitenland gewezen; aan de voorbereiding van verdragen of internationale accoorden voor de afschaffing van verboden en beperkingen van invoer en uitvoer; aan de maatregelen betreffende den wisselbrief en de chèques; aan de behandeling van buitenlandsche ondernemingen en onderdanen; aan de eenheid van statistieken; aan de internationale bestrijding van valsche munters; aan de dubbele belasting; aan het privaatrecht wat betreft binnenscheepvaart e.d. Dit alles, wij weten het, wordt door degenen, die sceptisch tegenover den Volkenbond staan, secundair werk genoemd, maar dat neemt niets weg van het feit, dat het bijdraagt tot voortdurend betere betrekkingen tusschen de landen en tot het gewennen van de inwoners van elk land aan een internationale samenwerking, die, in het belang van allen, gesteld moet worden boven de nationale belangen.

(Slot volgt).

Het Holland Huis te Brussel.

—o—

Het zal den lezers van het *K. W.* niet onbekend zijn dat het Holland Huis te Brussel gedurende zijn thans zesjarig bestaan zeer veel nuttig werk heeft gedaan, zoowel ter verruiming van het afzetgebied voor Nederlandsche en Ned.-Indische producten als voor den goeden naam van Nederland en Ned.-Indië in den vreemde. Immers, Brussel is een der centra van West-Europa, waar allerlei nationaliteiten samenkomen. En bij de bezoeken, die de vreemdelingen aan het Holland Huis brachten, trof het steeds hoe vooral de Indische afdeeling, met haar verrassend fraaie diorama's van de voornaamste cultures, aller bewondering gaande maakte. Men stond letterlijk versteld; zooiets had men niet gedacht.

Het tot stand komen van het Holland Huis, en voornamelijk van de Indische afdeeling, heeft groote offers gekost, niet het minst het vervaardigen der diorama's. Doch ook het op peil houden dezer afdeeling, vergt aanzienlijke uitgaven, zoowel voor het personeel, den electrischen stroom, het vernieuwen der tentoongestelde producten, intensieve propaganda enz.

Alles is door particulier initiatief en door particuliere bijdragen van een zeer beperkt aantal personen tot stand gekomen. Maar men wil vooruit! Er moeten méér diorama's komen, waarbij gedacht wordt o.m. aan de steden en het landschapsschoon van Java en de Buitengewesten. Voorts dient ook de collectie monsters te worden aangevuld en het aantal lezingen over koloniale onderwerpen uitgebreid. Doch dit alles kost geld. Indien alle landgenooten, die iets voelen voor den bloei van Nederland in de tropen, als alle maatschappijen die ginds werkzaam zijn of door haar belangen hebben, wanneer iedereen die aan Indië goede herinneringen heeft, het Holland Huis willen steunen, dan zou deze instelling rustig, en nog krachtiger dan te voren, kunnen blijven arbeiden ten bate van Nederlandsch-Indië.

Degenen onzer lezers, die met het doel en streven van het Huis sympathiseeren en daarvan willen doen blijken, kunnen zich voor het lidmaatschap (minimum-contributie *f* 10.— 's jaars) aanmelden bij den secretaris van den Raad van Beheer, den heer L. Wolter, Wijde Kapelsteeg No. 1, te Amsterdam.

Van Week tot Week.

Dinsdag 10 tot Maandag 16 April.

De geïnterneerde communisten. Volgens eene mededeeling van den Minister van Koloniën aan de Eerste Kamer der St.-Gen. bedraagt het aantal naar den Boven-Digoel geïnterneerde personen thans 823, waarvan 676 reeds naar de plaats hunner bestemming zijn opgezonden, terwijl in het begin dezer maand nog een 100-tal zouden volgen. Ten aanzien van ruim 500 personen zijn de interneeringsvoorstellen nog in behandeling.

Hoofd der Opiumregie. Batavia, 16 April (Aneta) [1]) Tot hoofd van den Dienst der Opiumregie is benoemd de heer J. W. P. van der Rest, thans inspecteur, onderhoofd.

Sultan van Koetei naar Europa. Batavia, 11 April (Aneta). De Sultan van Koetei [Mohamad Parikesit, als zoodanig opgetreden 15 Maart 1921] is heden voor een verblijf van een half jaar naar Europa vertrokken.

Advocaat-generaal Hoogger.hof. Batavia, 11 April (Aneta). Mr. G. Vonk van het Parket van den procureur-generaal, is benoemd tot advocaat-generaal bij het Hooggerechtshof van Ned.-Indië.

Majoor A. van Pelt. De kapitein der Inf. van het O.-I. leger A. van Pelt wordt werkzaam gesteld aan het Dep. van Koloniën en zal in verband daarmede den 15en Mei den dienst met pensioen verlaten, met toekenning van den titulairen rang van majoor.

Toelating van Russen op het a.s. Pacific Congres. De Kon. Akademie van Wetenschappen te A'dam deelt mede, dat de moeilijkheden, die gerezen waren ten opzichte van het bezoek van Russische geleerden aan het Pacific Science Congres in Ned.-Indië, uit den weg zijn geruimd. [Zie het v. W. t. W.-berichtje: Sowjet Rusland en Ned.-Indië in *K. W.* van 5 April, bl. 163].

Zware aardschok. Menado, 12 April (Aneta). Alhier is een zware aardschok gevoeld, die een minuut duurde.

Mr. Fuchter. Solo, 12 April (Aneta). Mr. P. Fuchter heeft eervol ontslag verzocht als advocaat en procureur.

Marine-vliegtuigen naar Indië. Naar het *Vaderl.* verneemt, wordt overwogen drie Dornier-Walvliegtuigen, bestemd voor de Marine in Ned.-Indië, in het a.s. najaar op eigen krachten naar hun bestemming te doen overvliegen.

Met de voorbereiding wordt belast de luitenant ter zee der 1e kl. W. H. Tetenburg, die, indien de tocht doorgaat, ook het commando over de groep vliegtuigen zal voeren gedurende de reis naar Ned.-Indië.

We vestigen in verband met dit bericht de aandacht op de beschouwingen van den heer J. J. Felix in het *Kol. Weekbl.* van 10 Nov. 1927.

Nieuwe werking van den Krakatau. Batavia, 14 April (Aneta). Na een rustperiode van twaalf dagen is de Krakatau opnieuw beginnen te werken.

Prof. Dr. H. G. Bijlsma. Batavia, 14 April (Aneta). Dr. H. G. Bijlsma, afdeelingschef aan het Centraal Laboratorium te Utrecht, heeft het hoogleeraarsambt in de pharmacologie aan de Medische Hoogeschool te Batavia met 1929 aanvaard.

De bestuurshervorming uitgesteld. Aneta seint d.d. Semarang, 14 April, op gezag van de *Locomotief*, dat de bestuurshervorming in Midden- en Oost-Java tengevolge van personeelsmoeilijkheden is uitgesteld tot 1 Jan. 1929.

Mevrouw Creutzberg-Rijk †. Den 14en April is, volgens een Aneta-telegram overleden de echtgenoote van den [illegible] president van den Raad van Ned.-Indië, Mr. K. F. Creutzberg.

Mevr. Cr. had 2 dagen te voren eene operatie ondergaan; ze heeft een zeer werkzaam aandeel genomen in het sociale leven te Batavia en had zitting in vele comité's op sociaal en liefdadig gebied. Bij de begrafenis waren de Gouv.-Generaal en vele andere autoriteiten aanwezig.

Gouverneur Van Kempen. Aneta seint dd. Medan 16 April, dat de Gouverneur van de Oostkust van Sumatra, de heer C. J. van Kempen, Sept. a.s. aftreedt en naar Holland terugkeert.

1) De tekst der Aneta-telegrammen is ontleend aan de „Nwe Rott. Ct.".

Kunst, Kunstnijverh. en Huisvlijt.

Het Vlechtwerk op de Jaarmarkt te Djocja.

Gelijk wij de vorige week vermeldden, willen wij hier thans de aandacht vestigen op hetgeen Resident *J. E. Jasper*, als erkend deskundige, in het officieele verslag der eerste te Djocja gehouden Jaarmarkt schrijft over de verschillende aldaar tentoongestelde takken van Inlandsche kunstnijverheid. Wij zullen dit aan de hand der ons toegezonden brochure, achtereenvolgens, vaksgewijze doen, beginnende met de *vlechtkunst*. Daar vele der daar beschreven voorwerpen ook in de Toonkamers van „Boeatan", Heulstraat 19 te 's-Gravenhage, aanwezig zijn, kan dit tevens voor belangstellenden aanleiding geven ze daar in natura te gaan bewonderen. Voor opmerkingen en raadgevingen omtrent een en ander houdt het bestuur van „Boeatan" zich altijd ten zeerste aanbevolen.

De heer Jasper begint met te schrijven, „dat de achterwand van de loods voor vlechtwerk is behangen met pandanmatten van Bawean, fraaie patronen vertoonend in doorgaande of supplementaire reepen. Zij worden weinig meer uitgevoerd en zijn dan ook voor deze jaarmarkt op bestelling gemaakt.

„De pandan-vlechtkunst wordt op dat afgelegen eiland nog naar oude opvatting beoefend en 't is te betreuren, dat deze nijverheidsproducten, sieraden in den waren zin van het woord, en praktisch bruikbaar in elke woning, nog zoo weinig bekend zijn."

Wij zouden hieraan willen toevoegen, dat 't ook erg jammer is, dat voor het kleuren — en dit geldt helaas voor het meerendeel van het Indische vlechtwerk — zulke minderwaardige aniline-verfstoffen gebruikt worden, dat het schrikbarend leelijk verschiet.

Zou dit niet de reden zijn waarom het op zich zelf zoo mooie vlechtwerk niet genoeg in tel is?

En zouden daartegen met hulp en toezicht van overheidswege geen maatregelen te nemen zijn?

Het moest toch niet voor kunnen komen, dat voor de slechtste verfstoffen juist in Nederl.-Indië een afzetgebied gevonden wordt. Integendeel: juist de allerbeste, sterkste en meest artistieke kleuren moesten tegen billijke prijzen verkrijgbaar gesteld worden, opdat dit kunstwerk een blijvende waarde behoude. Voor plantaardige kleurstoffen, die nog altijd de fraaiste en daar uit de overrijke tropische natuur in groote verscheidenheid te betrekken zijn, zullen toch ook langs chemischen weg de mordanten te vinden zijn om ze naar behooren vast te leggen. En is 't nu niet juist de taak van ons Gouvernement om de Inlandsche kunstnijveren hierbij behulpzaam te zijn?

Verder lezen wij in het verslag o.m.:

„Soberder van tint en ingewikkelder van teekening zijn de in zwart, rood en natuurkleur gevlochten patronen van de Kedoesche mèndongmatten, waarin door het vullend vlakornament figuurbanden zijn gevlochten.

„Wanneer men bedenkt, dat de opzet van de langwerpig-vierkante mat en van de symmetrische teekening in diagonale richting plaats heeft en dat bij dit reepenvlechten geen voorbeeld wordt geraadpleegd, dan kan men zich voorstellen, dat dit handwerk technisch en artistiek op een vrij hoog peil staat.

„De pandanmatten van Poelau Toedjoeh (Riouw Archipel) zijn minder knap uitgevoerd dan de hierboven bedoelde mèndong-vlechtsels, maar zij maken meer effect, omdat zij, blijkbaar voor luxe gebruik bestemd, met glanzende zilverlinten zijn bewerkt, gestoken tusschen de met supplementaire reepen verkregen patronen.

„Taschjes *(kamboet)*, in allerlei grootten en van biezen gevlochten, zijn er uit Kotagedang.

„Een collectie buitengewoon fijn gevlochte tabaks- of sigarettenkokers *(slepi)* van pandan, eenvoudige patronen bevattend, meestal in zwart

of rood uitgevoerd, is ingezonden uit Gombong.

„De Kajélische ronde *époes* (tabakskokers) uit Paloe (of Palos op Celebes), kunststukjes van vlechtwerk, bevatten op het deksel en onder aan den bodem uitgevlochten punten en zijn met gekleurde reepen versierd, waarmede op den wand spiraalfiguren en andere goed ontworpen lijnpatronen zijn verkregen.

„Zij kunnen dienen als doozen voor naaigerei, zijn rank, fleurig, sierlijk en goedkoop; geen wonder dan ook, dat deze collectie spoedig de aandacht trekt en snel verkocht wordt. De *wedono* van Kalibawang (afdeeling Koelonprogo, residentie Djokjakarta) heeft eenige leiding gegeven aan de praktische toepassing der vlechtnijverheid; zoo bevinden zich onder de inzending uit zijn district: hoeden, griffeldoozen, sigarenkokers, papiermanden, enz., van pandan gemaakt volgens de omslingeringsmethode. Zij geven, hoewel de vormen ervan niet alle gelukkig gekozen zijn, het resultaat aan van een nieuwe vinding op het gebied van Inlandsche huisvlijt, en daarom valt deze kleine verzameling van moderne gebruiksvoorwerpen dadelijk op. Hetzelfde kan gezegd worden van de uit Batang (residentie Pekalongan) gezonden, van rottan gevlochten reiskoffertjes.

„Kleuriger, meer bewerkt en duurder zijn de van lontarbladreepen en zilverlinten gevlochten Zuid-Celebes'sche *bakoe bodo's* en *rantangs*, te midden waarvan doozen uit Oost-Ceram in verschillende grootten zijn opgestapeld, uit gekleurde en ongekleurde, breede palmbladreepen samengesteld en figuraal met kleine schelpjes versierd.

„Het vlechtwerk van Soembawa heeft in vorm en patronen veel overeenkomst met dat van Zuid-Celebes.

„Van een ander genre is het uit Oost-Flores en de Solor-eilanden ingezonden vlechtwerk: borden, hoeden, vliegendeksels, sirih- en tabaksdoozen, van lontarbladreepen gevlochten volgens de z.g. *anjamman gila* of drierichtingsmethode.

„Zeer fijn vlechtwerk is er uit Bali en uit de Karo-landen; de Karo-Bataksche tabakszakjes en *kampils* (taschjes) vertoonen als versiering gestyleerde *toempal*- of driehoek-figuren, waaruit sleutelmotieven ontspringen en welke door tusschensteking van supplementaire reepen zijn ontstaan.

„Het goed verzorgde bamboevlechtwerk uit Bangkalan (Madoera) in vormen van *krandjangs*, *tènongs* en *bakoels* gaat grif van de hand, het is dan ook een voorbeeld van nauwkeurige materiaal-bewerking en soliede samenstelling.

„Hoeden zijn in deze groep in verschillende soorten geëxposeerd, zoo b.v. de uit breede palmbladreepen, segmentsgewijze samengestelde, pyramidevormige hoofddeksels, welke door hun goudgele en warmroode strookversieringen decoratief zijn, de echt Javaansche *tjapils*, aan de bovenzijde met patroonvlechtwerk opgesmukt, de uit het district Goenoengkendeng der afdeeling Soerabaja afkomstige en van lontarbladreepen gevlochten driepuntige en zespuntige *tropongs*, waarvan de eerstgenoemde bruin berookt, de laatstgenoemde met wolfranje versierd zijn, de van *resam* of varenvezels ijl gevlochten mutsen *(kopjahs)* van Lingga (Riouw en Onderhoorigheden).

„Versierd of onversierd Javaansch vlechtwerk voor de huishouding is uit verschillende streken ingezonden; zoo worden hier de van *lidi* (de stijve middennerven van arènbladeren) ijl gevlochten ranke vruchtenmanden uit Godéjan (residentie Djokjakarta) genoemd, bamboezen *tènongs* en *tenggoks*, manden voor het verzenden van spijzen en versnaperingen, waaiers en wannen uit het regentschap Goenoengkidoel (residentie Djokjakarta), de onder de namen van *tjeting*, *rindjing*, *boenak*, *soemboel* bekend staande huishoudmanden uit Pekalongan, de van breede lontarbladreepen gevlochten sirihdoozen uit Gresik.

„Veel bekijks heeft de *„radja tènong"*, een spijzen-mand, in zeer vergrooten vorm te Kotagedé uitgevoerd, en op het deksel waarvan de versieringswijze met zwarte bamboereepen duidelijk is veraanschouwelijkt.

„Tusschen al dat vlechtwerk zijn verschillende artikelen tentoongesteld, welke van arèn- of klappervezels gemaakt zijn; ook zijn enkele vischwerktuigen aanwezig, terwijl een hoek van de loods dezer groep wordt ingenomen door een kleine expositie-met-werkplaats van de Tangerangsche pandamahoedenvlechterij van den heer T. Bond."

Men ziet uit deze opsomming — en dit is nog lang niet alles, wat op de verschillende eilanden gemaakt wordt — welk een rijke verscheidenheid van vlechtwerk de archipel oplevert. Het is dus zeker wel de moeite waard om deze volkskunst zooveel mogelijk, óók in de eerste plaats van *Regeeringswege*, aan te moedigen, want zooals de heer J. A. Loebèr reeds in 1902 in zijn desbetreffend werk zoo terecht opmerkte:

„Deze volkstechniek heeft zich daar tot heusche sierkunst ontwikkeld. Er is, door gezonden groei op eeuwenouden stam, een merkwaardige artistieke ontwikkeling ontstaan, die het vlechtwerk hier in het Westen nimmer heeft gekend.

Het verkeert economisch in zeer gunstige omstandigheden, daar het niet mechanisch kan worden nagemaakt. Daarom juist zou de steun van den blanke dit groote, mooie arbeidsveld tot verkwikkende vruchtbaarheid kunnen brengen."

Wanneer maar overal op de lagere scholen dit aloude, fraaie handwerk aan jongens èn meisjes, door inlandsche deskundigen, volgens de in iedere streek bekende methode werd onderwezen, zou het op den duur levend blijven, tot vreugd en heil strekkend, zoowel van beoefenaars als van bewonderaars.

Persoverzicht uit de Ind. Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Richting en tempo.

In Berlijn en in Hamburg heeft Mr. Dr. Schumann gesproken over onze „Inlander-politiek" en bij die gelegenheid een samenvatting gegeven van de resultaten, die Nederland in Indië heeft bereikt in de eerste plaats met betrekking tot de ontwikkeling en ontplooiing van de volkskracht. Geenszins vreemd daarbij de bevruchtende kracht van vreemd kapitaal en de stimulans van buitenlandsch initiatief vergeten, noch werd de rol van de Inlandsche werkkracht voorbijgezien. Het *Bat. Nwsbl.* (13/3 „Richting en Tempo") noemt dit propaganda van de goede soort. De spreker stelde een alternatief: „Men is aanhanger van „oude machts-politiek", erger nog: „commercieele-politiek" — of men is ruimdenkend en stelt zich dan vanzelfsprekend niet tegen evolutie te weer, maar praat hoogstens over „tempo". Maar — vraagt het *B. N.* — *staat het tracé wel vast van den weg der staatkundige evolutie?* Dàn pas valt er te praten over het tempo, waarin men dien weg zal afleggen. Men is gaan beseffen, dat het vraagstuk niet is opgelost, doch thans eerst moet worden gesteld. De onrust in de Europeesche maatschappij in Indië heeft haar nuttige zijde gehad: dat men zich, ook in Nederland, ernstig is gaan bezighouden met de groote lijn der koloniale politiek.

De *Deli Crt.* (17/3) vestigt de aandacht op hen, die Indië op *een politieke studiereis* bezoeken: Jhr. Prof. Mr. B. C. de Savornin Lohman (Chr. Hist.), H. Colijn (A.R.), Mr. Dr. Koolen (Kath.), Mr. Joekes (V.D.). De socialisten hebben in Indië hun partijgenoot, het volksraadslid J. E. Stokvis.

Men leze in dit verband: *De Loc.* (8/3 „Over Ned.-Indië", *Mr. Dr. Schumann;* 10/3 „De commissie voor het strafprocesrecht"), het *Bat. Nwsbl.* (8/3 „Unificatie"; 12/3 „Gelukkige suggestie" en „De bestuurshervorming"; 10/3, 3de bl. „De Britsch-Indische moeilijkheden"), het *Soer. Hbl.* (3/3 „De Week. De hoofdmacht in het geweer"; 8/3 „De Bestuurshervorming", *Z.*; 1, 5, 8 en9/3 „China in 1927") en de *Java-Bode* (8, 10 en 12/3 „Het fascisme als staatstheorie").

Verbetering der situatie. Bali. Communisten.

Het ongunstig aspect, begin 1927 geschapen door de revolutionnaire S.I.-actie, is door nog later in de Islamietische wereld losgekomen contra-krachten, in voor ons gunstigen zin gewijzigd *(Soer. Hbl.* 6 en 7/3, 3de bl. *Z.)*. De Regeering droeg in 1927 den residenten op het oordeel der regenten over de nieuwe actie der S. I. in te winnen. Intusschen liet zij ook eene conferentie houden door den heer *Gobée*, wd. adviseur voor Inl. Zaken, met Oelama's uit alle deelen van Java. Ernstig werd rekening gehouden met de eischen welke van de zijde der S. I., bijv. inzake de sluiting van huwelijken, en de kinderhuwelijken, werden gesteld. Sindsdien is de situatie in de Indische Islamietische wereld wel

TENTOONSTELLING
OOST- EN WEST-INDIE
VAN 11 JUNI TOT 28 JULI 1928

„ZYPENDAAL"
ARNHEM.
11 JUNI TOT 28 JULI
TENTOONSTELLING
OOST & WEST INDIE
1928.

Koopt bij voorkeur bij onderstaande Adressen. Denkt ook om de „OUDE STAD"

zeer opgeklaard. De positie van *H. Salim* en *H. Tjokroaminoto* is sinds het te Djokja gehouden congres der S. I. zeer belangrijk in beteekenis verminderd; er was een algemeen verzet tegen hunne Koran-vertaling. Ook zal van het plan der Nationale Bank niets komen; het zal toch een toer zijn om voor Mohamedanen, die geene rente mogen nemen, een behoorlijk en modern bankbedrijf in elkaar te zetten. Men wil thans voor de Nationale Bank samenwerken met de „Indonesische" partij te Bandoeng. Nog ongunstiger werd de situatie voor de S. I. door de losmaking van sterke orthodoxe krachten in de Islamietische wereld op Java. In de Javaansch-Mohamedaansche wereld vormde zich eene machtige stemming, direct gericht tegen het politiek-godsdienstig avontuur der S. I., en in de opvatting omtrent de bestuursbemoeienis met godsdienstzaken bijna geheel staande op het standpunt dat de regenten in de conferenties hadden ingenomen.

Die orthodoxe geest is sterk tot uiting gekomen in de sedert 1926 vooral in Oost-Java werkende vereeniging *„Nahdatoel Oelama"*. Eenige maanden geleden werd de bijeenkomst der orthodoxe Mohamedanen te Soerabaja bijgewoond door kiahi's uit alle streken van Java; het aantal bezoekers was eenige malen grooter dan de S. I. wist bijeen te krijgen. Opmerkelijk is wel dat de aanhang der „Nahdatoel Oelama" ronduit erkent: *dat de politiek onzer Regeering tegenover den Islam en zijn aanhangers moet worden geprezen als eene goede en rechtvaardige.* Men heeft afkeuring voor het gedrag van hen *die den Islam misbruiken voor het najagen hunner politieke doeleinden.* Het is voor de regenten van groote beteekenis dat rechtzinnige wetsgeleerden bijna geheel aan hunne zijde staan. Deze orthodoxe organisatie heeft aan de Regeering verzocht te willen bepalen: dat het den wali wordt verboden onvolwassen meisjes uit te huwen zonder voorafgaande toestemming van den penghoeloe. Het aspect der lastige kwestie met de *kinderhuwelijken* is dus wel zeer in gunstigen zin veranderd. Ook is de orthodox-Islamietische groep vóór het handhaven van *contrôle op het godsdienstonderwijs.* Aan de Regeering is gevraagd op alle volksscholen, waar de meerderheid der leerlingen den Islam belijdt, *godsdienstonderwijs* te doen geven naar de Shafiïtische opvattingen. Verschillende residenten waren indertijd tegen godsdienstonderwijs op de volksschool, omdat de goeroes dat onderricht liever zouden geven in langgars of pesantren's dan in de scholen. Thans klinkt een dringend beroep uit den orthodoxen hoek, en dit zal ongetwijfeld indruk maken.

Het *Soer. Hbl.* van 5, 8 en 9 Maart (3de bl., *Z.*) schrijft over de ontdekking van een geheime vereeniging op *Bali*, onder leiding van den Javaan Raden Atmodjo Koesoemo. *Z.* bepleit herstel van de misvormingen welke z.i. door Westersch beleid in den loop der jaren in de vroegere typisch Oostersche constructie werden veroorzaakt en herinnert aan de kwestie: landschapsraad of Baliraad, welke in April 1927 het onderwerp is geweest van door het bestuur op Bali belegde vergaderingen. In April 1927 heeft de volksstem op Bali zeer duidelijk gesproken.

Het *Bat. Nwsbl.* (13 en 9/3) meldt de interneering in Boven Digoel van een 40-tal communisten uit Batavia. Onder hen bevinden zich een commies van het Dep. v. Onderwijs *(Soedihat)*, een corrector bij de Volkslectuur, een klerk bij den Volksraad en ambtenaren van het Dep. v. Fin. en het Wed.- en Weezen-fonds, en nog verscheidene andere gouvernements-dienaren. Het Hoog Militair Gerechtshof veroordeelde de Menadoneesche fuseliers *J. Wuntu* en *I. Weenas*, die door den Krijgsraad te Tjimahi ter dood waren veroordeeld, tot 10 jaren militaire gevangenisstraf en respectievelijk 10 jaren en 9 jaren gevangenisstraf, beiden met vervallenverklaring van den militairen stand.

De Volksgezondheid.

De Loc. (5, 9 en 14/3 „De Volksgezondheid") had een onderhoud met *Dr. Offringa*, den aftredenden geneesheer-directeur van het Zendingshospitaal „Petronella" te Jogja, waarin deze zijn inzichten omtrent *de toekomst der ziekenzorg in Indië* uiteenzette. De vraag naar Westersche geneeskundige hulp is steeds stijgend, eensdeels als gevolg van meer en beter onderwijs, anderdeels omdat de bestrijding van volksziekten als framboesia, mijnwormziekte en malaria door den D.V.G. de bevolking in direct contact brengt met de Westersche geneeskunde, en haar uit ervaring den zegen brengende kracht leert kennen. In de laatste jaren valt een toename van 30 à 40 pCt. waar te nemen van hospitaal-patiënten en poliklinisch behandelden. Echter is *de bevolking in haar breede lagen nog steeds niet bereid noch in staat de zegeningen van onze Westersche geneeskunde te aanvaarden;* animistische denkwijzen omtrent het ontstaan van ziekten blijven voortbestaan. Wij Westerlingen zijn zoo weinig in staat en zoo weinig geschikt tevens om de juiste propagandisten voor onze hoogste idealen tegenover een Oostersch volk te zijn. Men denke slechts aan het taalbezwaar, het verschil in psyche en aan de vrees voor alles wat Europeaan is in de desa. Ook beperkt de Westersche geneeskunde zich tot de grootere centra; de binnenlanden blijven zonder afdoende hulp. In Holland is men met een arts per 2000 inwoners niet tevreden. Op Java alleen zou dit reeds 18.000 artsen vragen. Verminderen we den eisch tot 1 op 10.000, dan blijven er nog altijd 3600 artsen over, een aantal dat door de Medische Hoogeschool te Weltevreden en de Nias te Soerabaja in menschenleeftijd niet kan geproduceerd worden. Maar zelfs al was zulks mogelijk, dan zou uit anderen hoofde deze voorziening een onmogelijkheid blijken. De desa zou een dergelijk artsenleger niet kunnen betalen. De Westersch gevormde arts, of hij Europeaan is of Inlander, kan zich in het desa-milieu niet thuis voelen. Ook de Inlandsche arts staat een ontzettend eind af van den desa-man en is van diens opvattingen vervreemd.

De beginselen, welke bij het brengen van geneeskundige hulp aan de desa voorop moeten staan zijn: dat de hulp niet te duur is, past in het economisch milieu van de desa en zich aanpast aan de directe behoeften van de zieke bevolking. Van deze beginselen is ook de medische zending in het gewest Jogjakarta uitgegaan, toen besloten werd op de kleinere centra rondom de hoofdplaats negen eenvoudige ziekenhuisjes te bouwen, waar de zieken in den eenvoudigsten vorm de behandeling vinden, welke zij noodig hebben. De leiders dezer hulpziekenhuizen kunnen steeds terugvallen op het hoofdziekenhuis en vandaar hulp laten komen voor bijzondere gevallen of daarheen patiënten dirigeeren. Het zijn eenvoudig opgeleide werkkrachten, voortgekomen uit de massa van het volk. In 1926 werden per dag gemiddeld 400 patiënten in deze 9 inrichtingen opgenomen; de exploitatie komt op *f* 70.000 per jaar. Ook deze voorziening is nog zoo duur, dat op deze wijze niet kan voorzien worden in de behoefte van de bevolking van een geheel gewest.

Het ligt voor de hand om rondom de hulphospitalen weer een keten van polikliniekenaan te brengen, die diep tot in de desa zou doordringen, doch aan deze oplossing zijn moeilijkheden verbonden. Daarom ontwierp dr. Offringa *de polikliniek-auto's*, waarmee men dagelijks een groot aantal desa's kan bezoeken en die men 's avonds weer naar het moederhospitaal kan terugvoeren. In enkele maanden tijds is de polikliniek-auto een instelling geworden, waaraan de desa's zich hebben aangepast. Gemiddeld werden per dag en per auto 500 patiënten behandeld, hoofdzakelijk voor oogziekten, huidziekten, malaria, mijnworm en ulcera (beenzweren).

De Loc. (6/3) schrijft over *„D'Hérelle's Cholera-onderzoek."* Prof. Flu te Leiden heeft kortgeleden een bacteriophaag of „bacteriëneter" voor de cholera gevonden. Uit de onderzoekingen van d'Hérelle in Br.-Indië is gebleken dat — evenals bij de bacillaire dysentrie — de afloop van den strijd tusschen mensch en parasiet, ook bij de cholera afhangt van de aanwezigheid van een goed werkzamen bacteriophaag in het darmkanaal. Zoodra zich in een dorp een enkel geval van cholera vertoonde, „besmette" d'Hérelle snel de drinkwaterputten met den bacteriophaag en kwam de epidemie tot staan.

II. UIT DE INHEEMSCHE EN MALEISCH-CHINEESCHE PERS.

De Ahmadijah-beweging.

Naar aanleiding van de propaganda die kort geleden ter Sumatra's Westkust door een zekeren Hadji Mahmoed voor een nieuwe Islam-leer, de Ahmadijah, is gemaakt en die de geestelijke wereld in genoemd gewest in beroering heeft gebracht, geeft het nationalistische blad *Oetoesan Sumatra* te Medan een uiteenzetting van de leerstellingen waaraan de Ahmadijah-beweging te Quadian (Britsch-Indië) haar ontstaan te danken heeft.

Deze zijn dat Ahmadijah overtuigd is van het bestaan van Allah, van zijn eenheid en algeheele volmaaktheid.

Leden van Oost en West

Doet Uwe inkoopen bij de leveranciers, die het „Koloniaal Weekblad" door adverteeren steunen. Tracht vertrouwde firma's op te wekken tot plaatsing van annonces in het „K. W.". Ook daarmede verricht gij nuttig werk voor de Vereeniging.

Eveneens gelooft zij aan de Engelen Gods, die de tusschenpersonen zijn tusschen Allah en de menschen.

De Koran is het woord van Allah, zonder toevoegingen of verkortingen en schrijft de handelingen van den mensch voor. Ahmadijah is overtuigd dat, waar de menschheid verdorven is, Allah godvruchtigen kiest om zijne wenschen aan de menschheid kenbaar te maken, als b.v. Abraham, Mozes, Jezus, Confucius, Boeddha enz., die alle afgezanten Gods zijn, terwijl Mohammed de meest uitverkoren profeet was voor de geheele menschheid.

Ahmadijah gelooft in hemel en hel en de wedergeboorte in het hiernamaals, waar de belooning geschonken wordt voor een godvruchtig leven enz.

Ahmadijah gelooft niet aan het ten hemel varen van levende wezens, en aan het nog leven in den hemel, gelijk de Hindoes dit van Gautama Boeddha en de Christenen van Jezus gelooven, ook niet aan de weder-op-aarde-verschijning van de profeten, daar dan een onderlinge godsdienststrijd zou ontstaan.

Ook aan de komst van een Messias of Mahdi, gelijk verschillende godsdiensten leeren, wordt niet geloofd; Ahmadijah gelooft slechts in de komst van één wereldleeraar, om alle verschillende godsdienstbelijders bijeen te brengen. Sommigen gelooven dat dit Krishna Moerti is, anderen weer een zekere Smith, doch beiden hebben dit zelf nog niet beweerd.

Wel deed dit Hazrat Mirza Ghoelam Ahmad, de man van Quadian, die opstond aan den voet van het Himalaja-gebergte; hij werd door de wereld niet als zoodanig erkend, doch door Allah aangeduid. Ahmadijah gelooft aan Mohammed als de meest verheven profeet en de komende wereldleeraar moet een van zijn leerlingen zijn, die echter geen nieuwe leer verkondigt.

Slim!

In verband met het door de Tweede Kamer genomen besluit om de bespreking van de z.g. Inlandsche meerderheid in den Volksraad tot 1929 uit te stellen, maakt een schrijver in de liberale *Bintang Timoer* te Weltevreden de opmerking, dat dit uitstel een handigheid is van de lieden der rechtsche partij. Schrijver vertelt dan dat de professoren van Utrecht, die les geven op de Universiteit van Prof. Treub en den Ondernemersbond, beweerd hebben dat het bewuste ontwerp langs een verkeerden weg is gegaan. Want het had, zeiden zij, moeten gaan via den Raad van State, daarna terug naar het Ministerie en dan pas naar de Staten-Generaal. Naar „de Courant" vernam, zijn de rechtsche partijen in Holland zelfs van plan een Staatscommissie te benoemen ter bestudeering van dit ontwerp. Dan zal men omtrent deze kwestie natuurlijk eerst in 1931 wat te hooren krijgen, terwijl de z.g. Inlandsche meerderheid zelf misschien pas in 1935 in werking treden zal. Naar aanleiding hiervan herinnert schrijver aan het rapport van de Herzieningscommissie indertijd over de hervorming van het Bestuur, aan de belofte die Graaf van Limburg Stirum in 1918 heeft gedaan, welke tot op heden door de tegenwerking van de sana-partij op niets is uitgeloopen. Thans gebeurt het, zegt hij, met de z.g. Inlandsche meerderheid in den Volksraad. Schrijver vraagt of dit soms de manier is om het vertrouwen van het volk te winnen en in het bizonder van de non-coöperators. Schrijver wil hier niet met dreigementen komen, doch hij vreest dat de non-coöperatie hierdoor juist veld zal winnen.

Pan-Islamisme en Nationalisme.

In de *Fadjar Asia* (orgaan der P. S. I.) van 5 Maart wordt dit onderwerp behandeld. Schrijver geeft eerst de geschiedenis van de Inlandsche beweging in algemeene trekken weer om verder uit te weiden over de S. I., die hij prijst als een organisatie die het volk heeft bewust gemaakt en dank zij het leidingsmiddel van den Islam, bij het volk van de verschillende deelen van het land het besef bijbrengt dat allen deelen zijn van één natie, welke onder de macht van een vreemd bestuur staat zonder recht zich daarin te mengen, laat staan dat bestuur zelf uit te oefenen.

Schrijver brengt dan nauw verband tusschen de Islam- en de nationalistische beweging in geheel Azië, betoogt dat door de Islam-beweging vele Aziatische rijken nationaal vrij zijn gekomen en dringt er bij de nationalisten van Indonesië op aan de Pan-Islamietische of Pan-nationalistische beweging te steunen. De kracht van den Islam is de grondsteun van Azië en de Islam zal steeds de nationale godsdienst van Indonesië blijven.

Diversen.

In een kort artikel in het nationalistische blad *Pewarta Deli* te Medan wordt opgewekt om in Medan een kapitaal van 50 mille bijeen te brengen om zelf verschillende zaken, als kleermakerijen, schoenmakerijen en winkels op te richten, welke bedrijven thans in handen zijn van uitsluitend vreemdelingen.

Het Mal.-Chineesche blad *Sin Jit Po* van 21 Februari geeft een kort bericht waarin gemeld wordt dat het hoofdbestuur van Boedi Oetomo de stichting overweegt van een „strafkolonie" op een der eilanden van de buitengewesten, ten behoeve van gewezen veroordeelden die geen werk kunnen vinden. Alleen die lieden zullen voor opname in aanmerking komen die in den grond geen misdadigers zijn, doch door drift of door omstandigheden tot hun misdaad gekomen zijn.

Oost- en West-Ind. Literat.-Overzicht.

De Indische Gids.

De Maart-afl. opent met het eerste gedeelte eener beschouwing van den hr. G. B. J. van Heuven over het onderwijs in Indië gedurende den Compagniestijd. — Mr. J. S. Thieme bespreekt de voorgenomen wijziging van de godsdienstige (d.w.z. de verouderde Mohammedaansche priesterraden-) rechtspraak in Indië. — Dr. H. G. Heyting schrijft over de massa-interneering van communisten naar Boven-Digoel, over de al of niet rechtmatigheid waarvan vele pennen in beweging zijn gebracht. Schr. is van meening, dat de Ind. Regeering onder de gegeven omstandigheden niet anders kon handelen. Verder wijst hij op de wenschelijkheid de geïnterneerden, meer dan tot dusver, in hun eigen onderhoud te doen voorzien, ook omdat het onbillijk is de groote kosten aan dien maatregel verbonden, te bestrijden uit de belastingpenningen der rustig gebleven bevolking.

Verder bevat deze afl. in de rubriek Revue van brochures enz. een interessant overzicht van recente publicaties, die nagenoeg uitsluitend betrekking hebben op de, laat ons zeggen: „Inlandsche beweging" en de zoozeer uiteenloopende meeningen daarover van Nederlandsche zijde. Ten slotte de overige geregelde rubrieken: Buitenland — Koloniale literatuur — Wetenschap, kunst en industrie.

Hooger onderwijs in Ned.-Indië.

De April-afl. van „Vragen des Tijds" bevat een artikel van Prof. Dr. J. Boeke over het hooger onderwijs in Ned.-Indië waarvan de lezing ten zeerste wordt aanbevolen.

Het allereerste begin van het hooger onderwijs is te danken aan het particulier initiatief. Tijdens het bezoek aan de deputatie „Indië Weerbaar" aan Holland in het begin van het jaar 1917, werd door handel en industrie in korten tijd een groote som gelds bijeengebracht, die in 1919 reeds tot ruim 3½ millioen gulden was aangegroeid [1]) en die bestemd werd tot stichting eener Indische Technische Hoogeschool. In 1924 werd deze school door den lande overgenomen en in hetzelfde jaar kwam de Rechtshoogeschool tot stand, in 1927 gevolgd door de Geneeskundige Hoogeschool. Waarlijk — zegt Prof. Boeke — „waarlijk, dit is een ontwikkelingsgang, op wier stijgende opwaartsche stuwing onze Regeering met trots en voldoening mag wijzen, en die toont, hoezeer wij naar beste krachten er naar streven, onzen roem als een der best georganiseerde koloniale mogendheden hoog te houden."

Tropisch Nederland.

Binnenkort zal in 14-daagsche afleveringen het licht zien: Tropisch Nederland. Tijdschrift ter verbreiding der kennis omtrent Nederlandsch Oost- en West-Indië. De hoofdredactie zal berusten bij Prof. Dr. A. W. Nieuwenhuis, terwijl de firma J. H. de Bussy te Amsterdam de verzorging en exploi[tatie] op zich heeft genomen. Het ligt in de bedoe[ling] Tropisch Nederland de plaats te doen innemen [van] het onlangs gestaakte tijdschrift „Indië", waa[raan] Prof. N. zoovele jaren zijn krachten heeft geg[even]. Het behoeft nauwelijks te worden gezegd, dat [een] dergelijke uitgave, goed uitgevoerd op kunstd[ruk]papier, ruim geïllustreerd en zoo mogelijk ver[sierd] door gekleurde reproducties, zeer kostbaar is, [des]halve allen die de wenschelijkheid inzien van [een] orgaan dat op populaire wijze in woord en b[eeld] steeds weer de aandacht vestigt op de Indiën, [goed] zullen doen redactie en uitgever te steunen [door] het nemen van een abonnement ad ƒ 12.— 's j[aars].

1) We kunnen niet nalaten in dit verband even eene passage over te nemen uit eene beschouwing van den hr. Moeljatno in het 7 April-Nr. van Recht en Vrijheid, het orgaan van de Sectie Holland der Liga tegen imperialisme en koloniale overheersching. De hr. M. zegt daarin „dat de Hollander slechts interesse heeft voor zijn koffie-veilingen, zijn beurs, zijn aandeelen en andere kruidenierszaken. Van het meeleven met Indonesië anders dan wanneer het financieele zaken betreft, is hoegenaamd niets te bespeuren".

De Indische Mercuur.

No. 15 (11 April '28). Hollandsche beoorde[elin]gen van enkele Indische vruchten, door Ir. [...] Spoon (met afb.). — Overzichten uit den Vo[lks]raad. Najaarszitting 1927, door H. Ch. G. J. van [der] Mandere. — De rubberrestrictie. — De scheep[vaart] op Ned.-Indië in 1927. — Overzicht van de m[arkt] voor enkele invoerartikelen op Java en Madoera gedurende het derde kwartaal van 1927. — Kul[tuur]berichten. — Kleine mededeelingen. — Financ[ieele] berichten en verslagen, zoomede de overige w[eke]lijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum [van] het Kol. Instituut geeft recente literatuur over o[liën,] vetten en wassen.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 36 (3 Maart [...]). H. E. Taylor Weber † (met portret). — [...] landbouw in Kediri en mogelijkheden op het [...] in West-Australië, door W. A. Schrauwen. — [...]men de productietoename van koffie door toe[pas]sing van kunstmest bevorderen? door J. H. Barkmeyer. — Tuinbouwvoorlichting in Ned.-I[ndië] (vervolg). — Het verstrijken van de term[ijnen] waarvoor erfpachten en landbouwconcessies [zijn] verleend, door Mr. J. Gerritzen (ontleend aan [de] Ind. Merc.). — Opleiding voor den landbouw [met] een Inlandsche taal als voertaal. — De nieuwe [on]zekerheid over het lot der „Poenale Sanctie" [in] Indië, enz. (slot), door Mr. F. J. H. Cowan ([ont]leend aan Econ.-Stat. Berichten).

Locale Belangen.

Uit de inhoud van afl. 5 (1 Maart '28). K[am]pongverbetering in het centrum der belangstel[ling], door Rückert. — Beknopt historisch overzicht [om]trent het kampongvraagstuk binnen de Stad[sge]meenten, door Rückert. — Locale Raden en [Cen]trale Regeering, door G. de Raad. — Safe-st[...] van de door locale ressorten gevoerde grondbe[dri]ven, door Wiessing, met repliek van Van der [...] — De aansprakelijkheid der rekenplichtigen, [...] Kerchman. — Decentraliana.

De Indische Post.

Het Nr. van 3 Maart brengt hulde aan zijn [In]dischen hoofdredacteur den hr. G. van Lissa, [die] met verlof naar Nederland vertrok; gedurende [zijn] afwezigheid zal de hr. J. B. Ruzius zijn fu[ncties] waarnemen. — Uit den inhoud van dit Nr. note[ren] we: Tuinbouwvoorlichting in Ned.-Indië (s[lot]) door J. J. Ochse. — China sinds de revolutie, [door] W. J. Lucardie. — Luchtverbinding Nederland-Indië. — Uit het land van den kangoeroe (A[us]tralië). Van een verdwijnend menschenras, [door] W. A. Schrauwen. — 's Lands wijs, 's lands eer. [Als] 't kindje binnenkomt, door Blanda (vervolg [der] causerieën over gebruiken bij zwangerschap en [ge]boorten bij verschillende stammen in den Indis[chen] Archipel).

Orgaan van de Ned.-Ind. Officiersvereeniging.

De Febr.-afl. bevat o.m. Het Verre Oosten [in] 1927 (vervolg). — Mijne oorlogsindrukken, [door] Kol. Lebaud (vervolg). — Nog enkele soc[iaal-] hygiënische overwegingen betreffende hen [die] blootgesteld zijn aan het geluid van detonaties, [door] H. L. Roelfsema. — Een en ander over het opm[aken] van visa reperta, door F. Treffers. — Voorlich[ting] van het publiek over de defensie van Ned.-I[ndië]. — Cadettenhumor, door J. C. Bannink.

Indisch Militair Tijdschrift.

Uit den inhoud van jaarg. 28, No. 3. Wenken [voor] kaderoefeningen bij het bataljon, de Compa[gnie], door A. van de Water. — Gesprekken over tac[tiek] (vervolg), door C. D. Lagerwerff. — Het nacht[...]gen in de practijk, door C. C. K. — De intellect[ueele] ontwikkeling van ons officiers-korps, door C. [...] — Naar aanleiding van: „De lessen der ervar[ing]" van Camurs, door L. A. Snell. — Over een nie[uwe] organisatie van de infanterie-sectie, door H. Altena, R. Posthumus en J. G. K. Kemmerling.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.

Afl. 1 van dl. 68 (1928) bevat o.m. de volg[ende] bijdragen: Rapport betreffende een Tracho[om-]onderzoek op Java, door Dr. C. Bakker en M[oham]mad Joesoef. — Opmerkingen betreffende nier[- en] blaassteenlijden, door F. E. van der Gugten. — [...] dysenterie-epidemie in Moearadoewa (res. Bant[...]

oor Dr. M. Sardjito. — Ervaringen met plasmochin, door E. R. A. Luycke Roskott en Séno. — Over het optreden en de behandeling van longpest in den Tengger (Java). — Verdere cijfers over de schildklieren bij onze Javanen, door Dr. C. R. Pfister. — Over kwaadaardige gezwellen, door R. Séno.

De Tropische Natuur.

Inhoud der Maart-afl. Een en ander over krekelsprinkhanen door Dr. H. H. Karny (met ill.). — Boomenleven om Koepang (Timor), door A. Bouman-Houtman (met ill.). — Een witbloemige Aerides odoratum (orchidee), door J. Kraijenbrink met ill.). — Korte mededeelingen: De schuttervisch op Java. — Vertakte klapper (met ill.), door C. J. Jochems. — Het voedsel van uilen, door Jacobson.

Middelen van bestaan in de Buitengewesten.

Over de „Voornaamste middelen van bestaan van de Inlandsche bevolking der Buitengewesten" handelt een dezer dagen verschenen Mededeeling van de Afdeeling Landbouw, van de hand van den heer J. B. Smits, in welke publicatie belangrijk cijfermateriaal is bijeengebracht en daarop gegronde mededeelingen zijn vervat. In de Inleiding verklaart schr. dat en waarom hij zich bij zijne beschouwingen heeft moeten bepalen tot de hoofdfactoren, welke op de welvaart der Inlandsche bevolking van invloed zijn geweest, t.w. landbouw, veeteelt, visscherij en winning van boschproducten, welke factoren men achtereenvolgens aan de hand van talrijke statistieken, uitvoerig besproken vindt.

De Indische Verlofganger.

De hr. Fr. Oudschans Dentz wijdt in het Nr. van 8 April eene verdienstelijke beschouwing aan den Duitscher A. Kappler, die in de eerste helft der vorige eeuw zich bijzonder onderscheiden heeft bij de ontwikkeling van Suriname en die er het plaatsje Albina „La Coquette" heeft gesticht. — Verder in dit Nr. weder een stukje „Indische curiosa van P. B. [Petrus Blumberger], ditmaal handelend over z.v. koperen wierookbranders.

Mededeelingen Dienst der Volksgezondh. in N.-I.

Uit den inhoud van jaarg. '28, afl. 1: Handleiding voor bestuursambtenaren inzake malariavraagstukken, door E. Rodenwaldt. — Het anatomische beeld der tuberculose op Java, door A. E. Sitsen. — Over de voedingswaarde van maïs en andere verschillende Indische toebereidingen, door Prof. Dr. B. C. P. Jansen en Dr. W. F. Donath. — Over het voorkomen van de gelekoortsmuskiet in Ned.-Indië, door Prof. Dr. W. H. Hofmann, met aanteekeningen, door S. L. Brug. — De behandeling van malaria met plasmochine en plasmochine compositum, door P. H. Olivier en A. A. Hulshoff. — Rapport betreffende een trachoom-onderzoek op Java, door Prof. Dr. C. Bakker en Mohamad Joesoef. — Over het gehalte aan A-vitamine in verschillende oebisoorten en Indische vruchten, door Prof. Dr. B. C. P. Jansen en Dr. W. F. Donath.

* * *

Eenige beschouwingen over de financiering van de suikerindustrie en den suikerhandel op Java. Rectorsorische voordrachten gehouden te Tilburg, door Mr. E. G. J. Gimbrère, hoogleeraar aan de R. K. Handelshoogeschool te Tilburg. (Tilburg, Drukkerij H. Bergmans en Cie.).

Rubber in the Netherlands Indies, by Dr. A. G. Swart. (The Asiatic Review. No. 78, April '28).

De Volksraad en de z.g.n. Inlandsche meerderheid, door Ch. Kiès, lid van den Volksraad. (Orgaan van den Ned.-Ind. Pol. Econ. Bond. 29 9Febr. '28).

Een en ander over de Bataksche zeden en gewoonten (slot), door S. Soetan Melajoe. (Nivio. April '28).

Nederland-Indonesië: Van overheersching naar zelfregeering. Openbare redevoering den 16en Maart 1928 gehouden door Noto Soeroto. (Oedaya, April 1928).

Der Tabakbau in Sumatra, von O. Inhülsen. (Der Tropenpflanzer. März '28).

Over de biologische betrekkingen aan het Deli-Proefstation, door Dr. J. Kuyper. (Vakblad voor Biologen. April '28).

Opluchting. (Eene beschouwing naar aanleiding der vrijspraak der Indonesische studenten), door E. H. [= Prof. Mr. J. E. Heeres]. (Democratie en Vrije Arbeid. 31 Maart '28).

Javaansche ketterijen, door M. van Blankenstein. (De Vrijheid, 5 en 12 April '28).

H. Secretarissen der afdeelingen worden er nogmaals beleefdelijk aan herinnerd, in de verschillende rubrieken van het K.W. steeds namen voorkomen van personen, die in aanmerking komen om voor het lidmaatschap der Vereeniging te worden aangezocht.

Suriname.

Die onze kolonie Suriname eenmaal goed heeft leeren kennen, wordt niet meer onverschillig voor de belangen van het land. Dat bewijst weer de heer de Cock Buning. Na zijn voortreffelijk verslag over zijn reis heeft hij meer dan eens over Suriname geschreven en steeds had hij iets belangrijks te zeggen. De verwachtingen van den Ondernemersraad, van den Minister van Koloniën en van de Staten Generaal omtrent de bereidwilligheid van het Nederlandsche en het Oost-Indische kapitaal, om in Suriname ondernemingen op te richten, zijn tot dusver niet in vervulling gegaan en de heer de Cock Buning verwacht niet dat ondernemers eenige tientallen millioenen in Suriname zullen beleggen, zoolang die millioenen elders met minder risico en zorgen kunnen worden belegd.

Regeeren en reclame maken kunnen wij, „maar aan het land bezorgen het éénige waaraan het behoefte heeft... *bevolking*, dat kunnen wij blijkbaar niet, omdat daarmede millioenen zijn gemoeid. Niet millioenen welke zoo ongemerkt wegvloeien; dat is iets, waarbij wij onze gemoedsrust niet verliezen, maar tientallen millioenen, zoo ineens opgeëischt en verbonden aan een *plan*, aan een grootschen opzet, dat schijnt geen enkele Regeering aan te durven, althans als het te ontwikkelen gebied verder ligt dan de Zuiderzee".

Aldus de heer de Cock Buning in een zeer belangwekkend artikel *„een kolonisatie-maatschappij voor Suriname"* in de „Economisch-Statistische Berichten" van 4 April.

„Een land, dat vijfmaal zoo groot is als Nederland en bewoond door ruim geteld 140.000 menschen, waarvan de grootste helft volkomen improductief en armlastig is, de kinderen nog niet eens medegerekend, een land, dat bovendien een volledige en gave bestuursinrichting moet hebben, omdat het nu eenmaal een zelfstandige gemeenschap is van trouwe Nederlandsche onderdanen en deze Nederlandsche kolonie in Amerika *de Hollandsche reputatie moet hooghouden*, (wij cursiveeren), zoo'n land kan onmogelijk de middelen opbrengen, noodig voor een zuinig en degelijk beheer. De bevolking moet dus worden vermeerderd, maar hoe?"

Met zijn voorstel beoogt de schrijver „te bereiken, dat men eindelijk komt tot een enkel vast omlijnd plan, een plan dat uit te voeren is zonder bevoordeeling van een enkele categorie, zonder dat belangrijke wijzigingen in het Regeeringsreglement noodig zijn, zonder al te groote offers te vergen van de Nederlandsche belastingbetalers en met een goede kans van slagen, dat wil zeggen met de goede kans, dat binnen twintig jaar Nederland verlost zal zijn van de jaarlijksche bijdragen aan de Surinaamsche schatkist en Suriname de woonplaats is geworden van welvarende landbouwers, zoowel klein-landbouwers als kapitaalkrachtige planters, die een gezonde basis zullen vormen voor de economische structuur der Surinaamsche gemeenschap. Dan zullen er ook geen kunstmiddelen en faciliteiten noodig zijn om „het" kapitaal naar Suriname te trekken".

Dat is, zouden wij zeggen, inderdaad alles wat men van een plan mag verwachten.

De heer de Cock Buning stelt voorop, dat de ontwikkeling van Suriname moet zijn *een nationale daad*, waaraan dus zoowel de geheele natie een offer dient te brengen, als zij die voor het geven van financieele steun in de eerste plaats in aanmerking komen."

Voor een samenvatting van het plan ontbreekt ons de ruimte; de belangstellende lezer neme het artikel zelf ter hand, dat aldus eindigt: „Het spreekt van zelf, dat dit schema voor tal van wijzigingen vatbaar is. Hoofdzaak is, dat er *gehandeld* wordt, want wachten kan Suriname niet langer en ten slotte is niets kostbaarder dan het doelloos en nutteloos bijpassen van drie millioen gulden 's jaars."

* * *

„De Groene Amsterdammer" van 14 April bevat het eerste gedeelte van een zeer sympathiek artikel van den heer G. J. Staal *„Bedreigd Bezit"*, dat handelt over het volksonderwijs in Suriname. Wij komen daarop terug, wanneer het vervolg is verschenen.

* * *

De heer Fred. Oudschans Dentz schrijft in de „Indische Verlofganger" over den merkwaardigen Wurtemberger *August Kappler*, den stichter van Albina aan de Marowijnerivier.

„Trotsch op zijn stichter — aldus de heer O. D. — dient Albina voor hem een gedenkteeken te doen verrijzen."

* * *

De heer A. J. Fernandes te 's-Gravenhage heeft in zijn hoedanigheid van voorzitter der West-Indische afdeeling van de Indische tentoonstelling Zijpendaal 1928 te Arnhem, van den particulieren secretaris van de Koningin bericht ontvangen, dat H. M. een gunstige beschikking heeft genomen op het verzoek dier commissie om de voorwerpen, door Suriname's bevolking aan de Koningin en den Prins bij hun zilveren huwelijksfeest aangeboden, in bruikleen aan die tentoonstelling te willen afstaan.

* * *

De „N.R.Ct." van 13 April, Avondblad D, schrijft: Bij de huldiging op 23 dezer van den afgetreden gouverneur van Suriname, baron Van Heemstra, vanwege oud-ambtenaren en personen, die tijdens het gouverneurschap van den heer Van Heemstra een reis naar Suriname gemaakt hebben, zal zich het hoofdbestuur van het Algemeen Nederlandsch Verbond met een eigen huldiging aansluiten.

Jhr. mr. J. L. W. C. von Weiler, onder-voorzitter van het hoofdbestuur, tevens afgevaardigde voor Suriname in dat bestuur, en mr. B. de Gaay Fortman, algemeen secretaris, zullen dien dag het hoofdbestuur vertegenwoordigen.

* * *

In „Het Koloniaal Weekblad" van 12 April wordt een groot aantal films opgesomd, die in de openlucht-bioscoop op de Indische Tentoonstelling te Arnhem zullen worden afgedraaid. Die hebben alle betrekking op Nederlandsch Oost-Indië. Wij hopen dat ook de Suriname-film beschikbaar zal worden gesteld.

* * *

Bij Kon. besluit is aan kapitein ter zee B. J. Heilbron, op zijn verzoek, met ingang van 17 Mei wegens langdurigen dienst eervol ontslag uit den zeedienst verleend, onder toekenning van levenslang pensioen.

De heer Heilbron is Surinamer van geboorte.

Curaçao.

De Caracasbaai.

Thans heeft de minister aan de 2de Kamer medegedeeld op welke voorwaarden domeinland aan de Caracasbaai ter beschikking van de C. P. I. M. is gesteld. Bij beschikking van 29 Juni 1923 is dit land door den gouverneur in erfpacht gegeven voor een canon van *f* 12.000.— jaarlijks.

Curaçaosche Scheepvaartmaatschappij.

Een ontploffing aan boord van het tankschip *Chepita*, dat ten minste aan 4 menschen het leven kostte, terwijl de berichten van nog 7 gewonden en 1 vermiste spraken, vestigt opnieuw de aandacht op de C. S. M. Aan *Neptunus* en *De Voorstuwer* hebben wij meermalen een en ander uit de kringen der zeevarenden, gezagvoerders, stuurlieden en machinisten, ontleend, en thans willen wij dit weer doen. *Neptunus* van Maart deelt mee, dat een nieuwe gageregeling voor gezagvoerders en eerste officieren met 1 Jan. 1928 is ingevoerd, die „eene niet onbelangrijke verbetering beteekent, al is deze dan ook gebleven beneden de eischen, welke in verband met de duurte redelijkerwijze gesteld moesten worden." Ook in andere opzichten is de directie tegemoet gekomen aan ernstige grieven. Als een der onvervulde wenschen wordt nogmaals naar voren gebracht: vestiging der bevordering op hechteren grondslag en beëindiging der bevoorrechting van Engelsche officieren.

Volgens de laatste berichten bestaat de vloot der C. S. M. uit 24 groote, 2 kleinere schepen, 3 sleepbooten met 2 lichters. Van de 32 gezagvoerders zijn slechts 14 Nederlanders; van de 1e stuurlieden zijn er 20 Nederlanders, allen met 1sten rang, van welke er echter slechts 7 zijn aangesteld, de anderen zijn

waarnemend en worden gedurig bij hun Engelsche ambtgenooten achtergesteld. De 2e en 3e stuurlieden zijn allen Nederlanders, maar deze zien ook met leede oogen, hoe hun kansen op bevordering gedurig bedreigd worden door het nog steeds aanstellen van stuurlieden der Anglo-Saxon.

Er wordt reusachtig hard gevaren. Iedere maand worden 9 reizen gemaakt en 6 maal wordt dadelijk na leegpompen weer uitgevaren, zoodat er slechts drie maal per maand een nacht te Curaçao wordt overgebleven, waarvan nog 1 of 2 maal aan boord moet worden gebleven. Er zijn stuurlieden, die in anderhalf jaar geen dag verlof hebben gehad.

Ook hier wordt de klacht vernomen, die men telkens weer hoort in de kringen der zeevarenden, over achterstelling van het varend personeel bij het walpersoneel, vooral met betrekking tot de verlofregeling en de vrije overtocht voor het gezin.

Het stuk in *Neptunus* eindigt met een verwijzing naar de behandeling der begrooting in de Tweede Kamer, waar op een scheepvaartwetgeving aangedrongen is. Trouwens de heer Menkman, kenner bij uitnemend dezer materie, schreef daarover reeds 5 jaar geleden in de West-Indische gids.

De Voortstuwer, die ook dankbaar is voor de gageverbetering heeft behalve een klacht over het „afjakkersysteem" er een over de voeding, die weer volgens oud recept in handen van den kapitein is gelegd.

Tegen de belastingverhooging.

De Koloniale Raad laat de verschillende ontwerp-verordeningen, nog door den waarnemenden gouverneur Schotborgh ingediend, wel heel lang liggen. In bijna 5 maanden nog geen Voorloopig Verslag. Intusschen zijn nu twee bezwaarschriften ingekomen tegen de verhooging der winstbelasting van 8 op 10 pCt. van de Arend Petroleum Mij. en van de fa. John Godden en Co.

De Curaçaosche Bank.

Aan onze technische ondeskundigheid is het natuurlijk te wijten, dat wij niet veel begrepen hebben van de opdracht aan de commissie-Zeilinga. Wij dachten. dat het aardig goed ging met de Curaçaosche bank. Nu zijn zelfs twee leden der commissie naar Curaçao vertrokken en hebben daar een vergadering gehad met ambtenaren, leden van den Kolonialen Raad, vertegenwoordigers van handel en nijverheid enz., waarvan de notulen in de *Amigoe di Curaçac* zijn opgenomen. Daar heeft de heer Zeilinga gezegd, dat de Cur. Bank in een keurslijf was geperst, waardoor handel en bankwezen er niet die voordeelen van ondervinden, die van een circulatiebank mogen worden verwacht. Reden tot ernstige klachten was er niet, maar men moest ook aan de toekomst denken. Erg veel steun om de zaak te veranderen kreeg hij uit de vergadering niet. Men scheen best tevreden.

Uit den Verren Vreemde.

Kellogg's uitbanning van den oorlog.

Verheugen wij ons! Niet dat al iets tastbaars bereikt is. Niet dat het bereiken van iets tastbaars verzekerd is. Maar Amerika beschouwt de mislukte poging van enkele maanden geleden niet als een definitieve afdoening, het houdt vol, de kans om iets —, om misschien veel te bereiken, bestaat dus nog. Daarover mogen wij ons verheugen.

Een oud Amerikaansch-Fransch verdrag van goede verstandhouding bereikte in Februari zijn eindtermijn. Bij de onderhandelingen over de vernieuwing kwam de formule „het uitbannen van den oorlog" op. Eerst juichten beiden haar toe, maar om haar meer dan theoretische waarde te geven werd de noodzakelijkheid geuit er meer groote mogendheden in te betrekken en om haar dàn nog aannemelijk te maken wilde men haar alleen tot den aanvalsoorlog beperken. Toen ontstonden de meeningverschillen en de begrenzingsmoeilijkheden, waarover wij destijds hier 't een en ander hebben medegedeeld, en die er ten slotte toe leidden, dat men 't over de nieuwe voorstellen niet eens kon worden, en de overeenkomst in hoofdzaak maar weer sloot op den ouden grondslag.

Sedert hoorde men dat echter èn Kellogg èn Briant de zaak niet als afgedaan beschouwden. En nu heeft Vrijdag 13 April — geen ongeluksdag — het nieuwtje gebracht, dat de Ver. Staten Engeland, Duitschland, Italië en Japan hebben uitgenoodigd zich bij Frankrijk en Amerika aan te sluiten om te onderhandelen over een algemeen verdrag, waarbij de naties zich verbinden om geen oorlog te voeren. Volgens een nadere uiteenzetting zouden de onderteekenaars van de te sluiten overeenkomst zich verbinden om van den oorlog af te zien als een instrument van nationale politiek en onderlinge conflicten nooit anders dan door vreedzame middelen te trachten op te lossen.

De nota wijst op de bedenkingen door Frankrijk geopperd betreffende de verplichtingen voortvloeiend uit het verdrag van den Volkenbond, van Locarno en andere, en vervolgt dan: „Mijn regeering heeft niet toegegeven, dat deze overwegingen eenige wijziging zouden vereischen in haar voorstel betreffende een meerzijdig verdrag en is van meening, dat elke natie van de wereld, met het oog op haar eigen belangen, evengoed als die van de heele familie der naties, tot een dergelijk verdrag kan toetreden. Zij gelooft bovendien, dat het sluiten van een verdrag door Frankrijk, Engeland, Duitschland, Italië, Japan en de Vereenigde Staten, ten gunste van een vreedzame beslechting van internationale geschillen, een geweldigen moreelen indruk zou maken en ten slotte alle Staten tot toetreden zou bewegen".

De nota vraagt eindelijk, welke bepaalde wijzigingen, voor het geval een land het voorstel niet gunstig zou ontvangen, dit land zou willen aanbrengen om het aannemelijk te maken.

Frankrijk wist van den door Amerika te ondernemen stap af, maar 't wenschte niet onvoorwaardelijk mee te gaan. Eerste hindernis! 't Heeft daarom aan de andere mogendheden verzocht even te wachten met het nemen van een beslissing, want zij zullen uit Parijs ook een ontwerp ontvangen, dat dan tegelijkertijd in overweging kan worden genomen. Men verwacht dat Frankrijk de kwestie van de wettige zelfverdediging weer zal stellen. Tweede hindernis!

Dan is er ook altijd het gevaar van de overmacht, die een mogendheid zich door haar bewapening kan verschaffen, met het oog op andere staatkundige verhoudingen dan die, waarvoor de overeenkomst is aangegaan. Zoo vechten de Ver. Staten b.v. in Nicaragua door alsof niemand zich daarmede te bemoeien heeft en niettegenstaande Nicaragua lid is van den Volkenbond. Derde hindernis!

Rusland is buiten de combinatie gehouden, ook nu, nadat het in Genève een ontwapeningsvoorstel gedaan heeft. Men moge dit verklaarbaar vinden. Een sterk gewapend Rusland vormt intusschen toch een vierde hindernis.

Amerika stelt zich blijkbaar op 't standpunt wat de grooten wijzen hebben de kleinen te prijzen. 't Moge practisch waar zijn, de Volkenbondsbeginselen zijn toch anders. Ook schijnen de Ver. Staten in geen geval afstand te willen doen van het recht op de eindbeslissing van de Senaat, hetgeen ten eenenmale in strijd is met het begrip van arbitrage-uitspraak. Ook dit zijn hindernissen.

Met dit al, het streven is te loven, verheugen wij ons.

Scheiding van kerk en staat in Turkije.

Moestapha Kemal Pasja blijft volharden in zijn, toch zeer gewaagde, moderniseering van het Turksche rijk en het Turksche volk, onderneming te meer gewaagd omdat de hervorming niet alleen de Turken zelf, maar allen mohamedanen, verspreid over vele landen, ter harte moet gaan, zoodat met verzet èn van binnen èn van buiten gerekend moet worden.

De sultan is onttroond en uit het rijk gedreven, het kalifaat is mede op zijde gezet. De veelwijverij wordt verboden. Aan de monnikenkloosters, die als relikwieën golden, zijn de subsidies onthouden, geestelijke orden, van welke 't nut niet erkend werd, zijn opgeheven. De tulband en de fez, zonder welke men zich geen Turk denken kon, zijn vervangen door westersche hoofddeksels. Deze en andere maatregelen wezen reeds op het voornemen om staat en kerk los van elkander te maken. Nu is de zet van de politiek van Moestapha Kemal en zijn minister Ismel Pasja doorgevoerd, die het verband tusschen staat en godsdienst moet beëindigen. Het parlement heeft zijn goedkeuring gehecht aan de voorstellen tot wijziging van de artt. 2 en 26, en tot intrekking van de artt. 16 en 38 van de republikeinsche constitutie. Uit art. 2 vervalt: „De godsdienst van den Turkschen staat is de Islam". De overige veranderingen zijn de logische gevolgen van de scheiding van kerk en staat. Zoo zullen de leden van het parlement bij hun installatie voortaan niet meer zweren „bij Allah", maar bij hun eer.

Daarmede is geen verdrijven van den ouden godsdienst uit het land of uit het volksleven bedoeld. De regeering treedt zelfs beschermend op wanneer de Mohammedaansche godsdienst bedreigd wordt en zij gaat tegen anti-Islamietische propaganda in. Maar dat is voor haar iets anders dan godsdienst in de politiek.

Er teekent zich wel een groote tegenstelling tusschen de Turksche politiek en die van Rusland. Moskou tracht overal aanhangers te winnen voor zijn communistische leerstellingen. Kemal Pasja onderscheidt zich, van alle met succes bekroonde dictators, door vrijwillig den invloed prijs te geven, die de heerscher van het Turksche Rijk òf met de daad, òf in naam, òf momenteel, òf in het verleden buiten eigenlijk Turkije had. De jongste zet van Angora duidt aan, dat men daar in deze politiek volhardt. Een daad van verstandige zelfbeperking, maar daarom slechts te meer zeldzaam in de internationale staatkunde, die uit haar aard imperialistisch is

Berichten der Afdeelingen.

Afdeeling Amsterdam.

Gedurende het verblijf in Indië van den heer L. L. Petit, secretaris dezer afdeeling, zal zijn functie worden waargenomen door den heer *W. Rehbock* (firma Hofmann, Schöffer & Co.), *Keizersgracht 517, Amsterdam.* Men wordt dus verzocht alle stukken voor de afdeeling Amsterdam *vanaf 16 April 1928* tot nader bericht aan hem te adresseeren.

Afdeeling Apeldoorn.

Verleden Vrijdag, 13 dezer, trad voor onze afdeeling prof. Schröter op. De groote zaal van hotel v. d. Burg was, op enkele plaatsen na, geheel bezet; een goede opkomst.

Een verslag van het gesprokene kan hier achterwege blijven, doch wel moet vermeld worden de zonder onderhoudende wijze, waarop en de groote levendigheid, waarmede Z.H.G. zijn onderwerp behandelde. De buitengewoon mooie serie lichtbeelden waren vooral voor de niet-Indische menschen een openbaring.

Het reclameraam bij „Minderman" wordt elke week veranderd.

Het perk is plantklaar.

A.s. Zaterdag 21 April „*Eurasia-avond; daar moet elk lid met zijn huisgenooten en kennissen aanwezig zijn.*" Neemt een programma; 't is een toelichting en een herinnering beide; en vooral: „*brengt leden aan!*"

HET BESTUUR

Afdeeling 's-Gravenhage.

SOIREE-VARIEE.

Het Bestuur van de Afdeeling 's-Gravenhage der Vereeniging „Oost en West" geeft hiermede kennis dat op *Dinsdag 24 April a.s.*, des avonds *8 ure* in het Theater „*De Seinpost*" te Scheveningen, een *Soirée-Variée* zal worden gegeven, waarbij de *première* van „*Kroonprins*", tooneelspel in negen tafereelen van *Mevrouw Mia Aarwen*, uit te voeren door de Vereeniging „*Eurasia*".

Ter tegemoetkoming in de hooge kosten is plaats bespreken op *Maandag 23* en *Dinsdag 24 April* van *10 tot 4 uur* aan de bureaux van Seinpost (desgewenscht telefonisch) à *f* 0.40 per persoon, verplicht.

Uitnoodigingskaarten zijn aan de leden toegezonden.

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN

Afdeeling Nijmegen.

Aan de Leden en Begunstigers der Vereeniging „Oost en West", Afdeeling Nijmegen.

Olympia Theater, Lange Burchtstraat, *Wetenschappelijke matinée:*

5 Mei 1928, Ufa-cultuurfilm „*Het mysterie der Schepping*".

Aanvang half drie 's middags.

Tot deze Matinée hebben *Leden* en *Begunstigers* der Ver. „Oost en West" met hun gezin, op vertoon van de Lidmaatschapskaart 1928, toegang tegen *f* 0.50 per persoon tot het Balcon en den Eersten Rang, terwijl het bespreken van deze plaatsen kosteloos is.

Zaterdag 21 April 1928, 's middags half drie, in het *Olympia-Theater*, Lange Burchtstr., de volgende films:

I. Mooi Bandoeng."

II. Het Havenbedrijf en Werkplaatsen van de Koninklijke Paketvaart Maatsch. te Tandjong Priok (Batavia).

Aan leden worden aan de controle van het Theater op vertoon van de Lidmaatschapskaart 1928 twee vrije toegangskaarten en aan Begunstigers *één* uitgereikt.

I. T. A.

Bezoekt de *Indische Tentoonstelling* van „*Oost en West*" op *Zijpendaal* te *Arnhem 11 Juni tot 28 Juli*.

Leden en Begunstigers der Ver. „Oost en West", Nijmegen, hebben op vertoon van de Lidmaatschapskaart 1928, 50 pCt. reductie op den toegangsprijs, tuin inbegrepen.

HET BESTUUR AFD. NIJMEGEN.

Mededeelingen.

Van het Hoofdbestuur.

CONCEPT-NOTULEN

der Hoofdbestuursvergadering van Zaterdag 7 April 1928, des n.m. te 2 uur, in het gebouw Heulstraat, Den Haag.

(Voorl. goedgekeurd in de vergadering van het Dagelijksch Bestuur van 11 April d.a.v.).

Aanwezig de heeren R. Zuijderhoff, Algem. Voorzitter; F. van Peski, Onder-Voorzitter, F. H. W. Logeman, lid en F. H. A. v. d. Brugh, Algem. Secr. Penningm., gezamenlijk uitmakend het Dagel. Bestuur, voorts de heeren Jhr. Dr. C. G. S. Sandberg (Den Haag), E. Roodhuyzen (Amersfoort), J. C. ... (Apeldoorn), Dr. H. H. Zeijlstra Fz. (Kol. Landb. School Deventer), H. Somermeijer (Utrecht), G. W. St... (Twente, Enschedé, plaatsverv.) en L. Röpcke (Nijmegen, nieuw benoemd lid).

Afwezig met kennisgeving de H.H. J. A. van

mel (Leiden), Mr. J. Huges (Arnhem), W. F. J. Kroon (Breda), J. Franke (Groningen) en Z. G. Ph. Marcella (Rotterdam). Afwezig zonder kennisgeving de HH. G. C. van den Wall Bake (Amsterdam) en H. F. Wagenaar Reisiger (Haarlem).

De Voorzitter opent op het aangegeven uur de zitting met een welkomstwoord, inzonderheid gericht tot het nieuwbenoemde H.B.-lid voor Nijmegen, den heer L. Röpcke, vervanger van den heer F. M. Gescher. Hij memoreerde, dat het heden de laatste maal is dat het H.B. in dit gebouw bijeenkomt, daar, als bekend, met 1 Mei e.k. de nieuwe lokalen in het Korte Voorhout 6 zullen worden betrokken, tot welker bezichtiging de aanwezigen, na afloop der vergadering, worden uitgenoodigd.

Overgaande tot de agenda wordt de lezing der vorige notulen, die geacht worden bekend te zijn, achterwege gelaten en in behandeling genomen punt 3, het Jaarverslag, de Rekening en Verantwoording 1927 het rapport Verificatie-Commissie en de begrooting en 1928. De Secretaris leest nu het Jaarverslag voor. De Voorzitter brengt hem hulde voor de uitnemende samenstelling, waarvoor deze dank betuigt. Bij de paragraaf Leden en begunstigers wees de Voorzitter met voldoening op de groote toename van het aantal leden. Voor zoover deze te danken is aan de centrale leiding van het H.B. stelt hij billijkheidshalve voor om de kosten op de daartoe strekkende actie t.z.t. naar evenredigheid om te slaan over de afdeelingen die van die actie profijt trekken. Voorstel aangenomen.

Bij de paragraaf Kol. Weekbl. werden eenige opmerkingen en bedenkingen vernomen over de kleur van het blad en de rangschikking der advertentiën. Daarna kwam in bespreking de Rekening en Verantwoording en de begrootingen 1928; deze werden post voor post nagegaan en vastgesteld, waarop de Voorzitter het rapport der Verificatie-Commissie voorleest en der vergadering in overweging geeft om, overeenkomstig de conclusie van dat rapport, aan de Algemeene Vergadering t.z.t. voor te stellen het H.B. te dechargeeren van het gevoerd beheer. Aldus besloten.

Vervolgens komen de volgende punten in behandeling (onder punt 4 der Agenda):

a. De herbenoeming van de aftredende H.B.-leden, de H.H. v. Peski, v. d. Wall Bake en Marcella. De eerste aanvaardt een herbenoeming; omtrent de beide laatsten, afwezig zijnde, kan geen beslissing worden genomen.

b. De bekrachtiging van een nieuw Reglement voor de Studie-Commissie. De vergadering hecht hieraan haar goedkeuring.

c. De vliegtocht „van Onlangs" naar de West. De Voorzitter verstrekt hierover eenige inlichtingen, onder mededeeling, dat de kosten voor deze voornamelijk uit een nationaal oogpunt belangrijke onderneming circa 65.000 bedragen, waarvan een deel is ingezameld.

d. Het drukken en verspreiden van het boekje Lekkerkerker over de Indiën. Ook hieromtrent geeft de Voorzitter nog eenige inlichtingen.

e. De propaganda Petit. De Voorzitter deelt mede, dat deze heer eerstdaags voor eigen rekening een reis onderneemt naar O.-I., welke reis hij dienstbaar wil maken aan de belangen der Vereeniging door het werven van leden en begunstigers, waarvoor een onderhandsche overeenkomst is opgemaakt geworden.

De Voorzitter leest thans voor een schrijven van den heer Huges, waarin deze de afdeelingen met den meesten nadruk aanbeveelt om de publicatie der reclameplaten voor de I. T. A. te bevorderen, zoomede het bezoek aan de tentoonstelling.

Door den Voorzitter wordt dit verzoek krachtig ondersteunt en noodigt hij den Secretaris uit hiervan ook melding te maken in de e.v. nrs. van het Kol. Weekbl.

Bij de „Rondvraag" brengt de heer Baars een verzoek van het Afdeelingsbestuur over om van belangrijke Indische boekwerken, welke verschijnen, uitvoerig melding te maken in het Orgaan. De voorzitter antwoordt dat zulks bereids geschiedt; mocht dat soms wel eens beperkt worden, dan is gebrek aan plaatsruimte daarvan de oorzaak. Voorts informeert spr. naar de oprichting van afdeelingen in het Gooi en Eindhoven. De Voorzitter antwoordt, dat ondanks de veelvuldige werkzaamheden, de aandacht van het Dagelijksch Bestuur hierop gevestigd blijft, maar dat een gunstige gelegenheid daartoe moet worden afgewacht.

De heer Somermeijer vraagt of het Bestuur niet zou kunnen medewerken aan de bevordering der plannen van den heer Dr. Lens voor den wederopbloei van Suriname. De Voorzitter antwoordt, dat dit punt zal worden besproken in een volgende vergadering van het Dagel. Bestuur.

Ten slotte deelde de Secretaris nog mede, dat Mevr. Beresteyn hem verzocht heeft ter kennis der vergadering te brengen, dat „Boeatan" op 3 Augustus e.k. 5 jaar bestaat, en voorts, dat die instelling genegen is een eenige wandversiering aan te brengen in de leeszaal van het door Oost en West nieuw te betrekken pand.

Niemand verder iets ter tafel te brengen hebbende sluit de Voorzitter deze bijeenkomst onder dankbetuiging voor de betoonde belangstelling.

Van het Dagelijksch Bestuur.

Begrooting 1928.

(Behoort bij de gepubliceerde Rekening en Verantwoording 1927, zie K. W. van 1 Maart 1928).

Regeeringssubsidie (Tehuis v. N.-I. bedienden)	f 8.200.—
Regeeringssubsidie (Gedel. Studie-Comm.)	„ 4.500.—
Regeeringssubsidie (Ver. Oost en West)	„ 3.000.—
Bijdragen van leden en begunstigers	„ 14.250.—
Inlichtingendienst; verk. boekwerken	„ 70.—
Interest	„ 1.180.—
	f 31.200.—

Propaganda		f 4.100.—
Meubilair		„ 300.—
Onkosten.		
Salarissen	f 3700.—	
Huishuur	„ 1200.—	
Kantoorbenoodigheden	„ 150.—	
Schrijfloon	„ 15.—	
Porti en telegrammen	„ 325.—	
Reiskosten	„ 325.—	
Receptiekosten	„ 175.—	
Gas- en waterleiding	„ 200.—	
Telefoon	„ 225.—	
Brandstoffen	„ 125.—	
Onderhoud	„ 40.—	
Diversen	„ 20.—	
		„ 6.500.—
Hoofdvertegenwoordiger O.-Indië.		
Salaris	f 1200.—	
Porti- en schrijfloonen	„ 350.—	
Propaganda	„ 350.—	
Diversen	„ 100.—	
		„ 2.000.—
Koloniaal Weekblad.		
Honor. Secretaris en Redactie en vaste medewerkers	f 3150.—	
Honor. losse medewerkers	„ 550.—	
Diversen (Uitgever enz.)	„ 300.—	
		„ 4.000.—
Leeszaal		„ 500.—
Lidmaatschappen		„ 125.—
Inlichtingendienst		„ 975.—
Regeeringssubsidie (Tehuis N.-I. bedienden)		„ 8.200.—
Regeeringssubsidie (Gedel. Studie-Comm.)		„ 4.500.—
		f 31.200.—

OLYMPISCHE SPELEN.

In overleg met het Ned. Olympisch Comité en de Directies der groote Stoomvaartlijnen is, door bemiddeling van den Raadsman voor Studeerenden bij het Departement van Koloniën, den Heer L. C. Westenenk, ten gerieve van repatrieerenden, een schikking getroffen ten opzichte van het reserveeren van abonnementsplaatsen voor de verschillende spelen.

VAN DE I.T.A.

Aan de Besturen der Afdeelingen.

De Voorzitter der afd. Arnhem, *Voorzitter der I.T.A.*, de heer Mr. J. Huges, schreef, vóór den aanvang der laatste Hoofdbestuursvergadering op 7 dezer aan den Voorz. der Vereeniging het volgende, met verzoek zulks ter kennis te brengen van de te dier vergadering aanwezige H.B.-leden.

A. Omtrent verspreiding der reclameplaten voor de I.T.A.

„Wanneer de verschillende afdeelingen in den lande nu inderdaad *ernstig* mede willen werken aan het slagen van ook hunne tentoonstelling, dan moeten zij *nu* nog zorg dragen voor publicatie van onze reclameplaten.

Voorbeeld: 2 heeren en 2 dames in een kleine stad in het Noorden, zijn met 70 platen onder den arm een rondgang aangevangen bij grootere winkeliers, doctoren, notarissen, advocaten, instellingen enz., en plaatsten in één middag: 52 st.

B. Omtrent het bezoek aan de I.T.A.

Het afdeelingsbestuur kiest een geschikten dag uit, liefst na 23 Juni e.k. en verzamelt — persoonlijk of per inteekenlijst — zooveel mogelijk leden-deelnemers om zich heen. Deze deelnemers vormen zich tot „cellen" in de burgerij om algemeene aansluiting te verkrijgen. Bij energiek werken zal het dan mogelijk zijn een extra Oost en West-trein te doen loopen.

De Voorzitter der Vereeniging beval het voldoen aan beide verzoeken met warmte aan de vergaderden aan.

Aan de leden van de Afdeeling 's-Gravenhage.

Beleefd, doch dringend verzoek, om tot vermijding van onkosten en verwarring de verschuldigde contributie *niet* aan het Hoofdbestuur over te maken, doch aan den Secretaris-Penningmeester der Afd. 's-Gravenhage, Giro-Nr. *135120.*

KENNISGEVING AAN DE LEDEN.

Het Reisbureau Laagland, van Hengel en Co., Laan van Meerdervoort 7c, Den Haag, organiseert de volgende autotochten met de daarachter gestelde prijzen:

1. Naar de bollenvelden f 2.50.
2. Naar de Betuwe (geheelen dag) f 7.—; op vertoon van de lidmaatschapkaart f 6.50.
3. Naar Zijpendaal (I. T. A.), retour f 6.50. Dit echter alleen voor de leden van O. en W. en met een deelname van minstens 20 personen.

Van het Informatie-Bureau:

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NED.-INDIE.

L. H. Mijling, Onderwijzer 2e kl. bij het O.L.O.; Biezendwarsstraat 7, Nijmegen.
E. Th. Harkink, Idem als voren; Laan van Swaensteijn 17, Voorburg.
Mevr. L. M. Defares van der Heijden, Onderwijzeres der 3e kl. bij het O.E.L.O.; Majubastraat 59 (III), Amsterdam.
M. A. Los, Adm. Ambtenaar b. h. Binnenl. Bestuur; Giessen-Oudekerk.
C. de Koning, idem als voren, Nieuwe Binnenweg 298a, Rotterdam.
J. Strick, Landmeter 3e kl. b. h. Kadaster, Oosterhesselen (Dr.).
Mr. Th. L. Vervloet, Rechterlijk ambtenaar, Korevaarstraat 4, Leiden.
Mr. P. Biersteker, idem als voren, Koningstraat 68, Helder.

INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF.

W. Mollinger, Ambtenaar ter beschikking van den Hoofdinspecteur van Financiën; Gr. Hertoginnelaan 105, 's-Gravenhage.
O. J. C. Indra, Ingenieur 2e kl. bij de S.S. en Tr.; Salzburg (O.), Getreidegasse 3.
A. L. Donker van Heel, Controleur 1e kl. bij den P.T.T.-dienst; Montreux (Zw.), Hotel de Londres.
A. Boachi, Hoofdopziener bij het Boschwezen; Copernicusstraat 119, 's-Gravenhage.
J. J. J. Sandee, Onderwijzer der 1e kl. bij het O.E.L.O.; Parallelweg 166, 's-Gravenhage.
A. van Leeuwen, Verpleger der 1e kl. bij den dienst der Volksgezondheid; Blasiusstr. 32huis, Amsterdam.
Mej. T. Smids, Onderwijzeres der 3e kl. bij het O.E.L.O.; Kollum (Fr.).
J. S. G. Disse, Onderwijzer bij het M.U.L.O.; Laan van Middenburg 9, Voorburg.
Chr. Suykerbuyk, Hoofd der Kaartjesdrukkerij bij de S.S. en Tramwegen; Antwerpen Deurne, N. Conforta Lei 801.
Dr. O. Paneth, Gouv.-arts 1e kl. dienst Volksgezondheid; Wien VIII 1 (Oostenrijk), Friedr. Schmidtplatz 7 (III).
F. H. B. Holtz, 1ste Commies b. h. Dept. der B.O.W., Wouwermanstraat 98, Haarlem.
H. F. Seeman, Opzichter b. d. Burgerl. Openb. Werken, Goudsbloemlaan 157, 's-Gravenhage.
L. P. Jeltes, idem als voren, Goudsbloemlaan 157, 's-Gravenhage.
J. Keijzer, Controleur 1e kl. b. d. P.T.T.-dienst, Rheijdt (bez. Dusseldorf), Hindenburgwall 48.
F. C. L. Meijer, Voorzitter Landraad te Palembang c.a., Celebesstraat 5, 's-Gravenhage.
A. H. Patist, Hoofdpolitieopz. b. d. Alg. Politie, Cremerstraat 60, Utrecht.
C. W. Catsman, Onderwijer der 1e kl. b. h. O.E.L.O., Weststraat 10, Oostburg (Zeeland).
W. F. Kuhlmeijer, idem als voren, Billitonstraat 37, Apeldoorn.
Mej. C. W. v. d. Veen, Onderwijzeres der 3e kl. b. h. O.E.L.O., Aert van der Goesstr. 30, 's-Gravenhage.
C. G. Quick, wnd. Techn. Ambt. b. d. P.T.T.-dienst, Roerstraat 1, Scheveningen.
F. van Eijk, Hoofdvliegtuigmaker b. d. Luchtvaartafd., Pahudstraat 7, 's-Gravenhage.
H. L. Hoff, Hoofdrechercheur 1e kl. b. d. Alg. Politie te Soerabaya, Copernicusstraat 87, 's-Gravenhage.
W. F. Eijsvogel, Ir. 2e kl. b. d. Waterstaat en 's Lands B.O.W., Van Weede van Dijkveldstraat 41 te 's-Gravenhage.
A. de Goede, Inspecteur van Financiën, Van Boetzelaerlaan 58, s'-Gravenhage.
P. J. Maas, Hoofdopziener b. d. Alg. Politie, vóór 1 Mei 1928 Westzaan. El. Wolffstr. 69 te Amsterdam.
J. C. de Vries, Ondercommissaris bij de Veldpolitie, Copernicusstraat 50, 's-Gravenhage.
G. C. Hepsakker, Hoofdcommies bij den Kantoordienst v. h. Binnenlandsch Bestuur, Obrechtstraat 489, 's-Gravenhage.
L. Th. Dee, Controleur der 1e kl. b. d. P.T.T., Corn. Trooststraat 22 (II), Amsterdam.
S. M. de Ceuninck van Capelle, 1e Commies bij het Departement van Onderwijs en Eeredienst, Groot Hertoginnelaan 107, 's-Gravenhage.
J. F. S. Ballet de Sint Simon, Hoofdcommies bij den dienst der Staatsspoor en Tramwegen, Groot Hertoginnelaan 107, 's-Gravenhage.
O. A. Westra, Assistent-resident, Herm. Colleniusstr. 50, Groningen.
J. H. Gebing, wnd. Inspecteur b. d. dienst der Zoutregie, Mooie laantje, Zeist.
A. van Male, Controleur der 1e kl. b. d. P.T.T.-dienst, Columbusstraat 214, 's-Gravenhage.
J. E. Voorneman, Ondercommissaris b. d. Alg. Politie, Sneeuwklokjesstraat 8, 's-Gravenhage.
Mr. L. M. Schoorel, Lid v. d. Raad van Justitie te Semarang, Ieplaan 85a, 's-Gravenhage.
Mej. M. J. Garjeanne, Onderwijzeres der 2e kl. b. h. O.E.L.O., Bezuidenhoutscheweg 122a, 's-Gravenhage.
A. van Muijlwijk, Accountant b. d. dienst der Mijnverordeningen, Varkensmarkt K. 37, Middelburg.
Mej. A. J. van den Hoen van Genderen, Gouvernementsarts der 1ste klasse, Ruijgrokstraat 80, 's-Gravenhage.
J. J. C. van Dijk, Fgd. Controleur b. h. Binnenl. Bestuur, Jonker Fransstraat 67a, Rotterdam.
Mej. A. Muth, Verpleegster der 1e kl. b. h. Krankzinnigenwezen, Nieuwe Binnenweg 324, Rotterdam.
A. Vallenduuk, Onderluitenant der artillerie, Overtoom 310, Amsterdam.
E. C. Stieltjes, Majoor der Mil. Administratie, „Forest View", Davos.
A. G. van Tricht, Kapitein Gen. Staf, Velperplein 1, Arnhem.
A. Leijssen, Onderluitenant der Infanterie, Berkstr. 18c, Soest.
B. C. Völke, Kapitein der Infanterie, „Hotel Gallia", Nizza.
Dr. E. J. A. Gerards, Dir. Officier van Gezondheid 1e kl., Groot Hertoginnelaan 93, 's-Gravenhage.
J. H. Moddejonge, Onderluitenant der Infanterie, Zuivelplein 15, Amsterdam.
A. Kint, 1e Luitenant der Infanterie, Fred. Hendrikplantsoen 66, Amsterdam.

MET PENSIOEN:

Raden Mas Pandji Gondho Soemarjo, Hoofdjaksa van Soerakarta; [illegible] 1, Amsterdam.

COMMISSARIAAT VOOR INDISCHE ZAKEN.

Uitzending voor 's Lands dienst in Nederl.-Indië.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

a. onderwijzer en onderwijzeres bij het openbaar lager onderwijs, in het bezit der hoofdakte;

b. onderwijzer en onderwijzeres bij het m.u.l.o. (vereischte bevoegdheden hoofdakte en akte wiskunde l.o. of de middelbare akte K[1], of hoofdakte en twee der bijakten Engelsch, Duitsch en Fransch l.o., of hoofdakte en middelbare akte A Engelsch of Duitsch of Fransch);

c. leeraar bij het openbaar middelbaar onderwijs:

1. Nederlandsche taal;
2. Duitsche taal (volledig bevoegd of in het bezit van de akte Duitsch A met eene andere middelbare akte, uitgezonderd schoonschrijven);
3. Fransche taal (akte B);

d. leeraar voor de werktuigkundige vakken bij het technisch onderwijs, in het bezit van de akte M*g*;

e. mijningenieur met practische ervaring, bij voorkeur tropenervaring, voor plaatsing als leeraar bij het technisch onderwijs;

f. Gouvernementsarts bij den dienst der volksgezondheid (dienstverband 3 of 5 jaren);

g. Landbouwconsulent bij den Landbouwvoorlichtingsdienst;

h. ambtenaar bij de binnenvisscherij (vakkundige opleiding bij de Nederlandsche Heide-Maatschappij vereischt);

i. predikant bij de Protestantsche kerken;

j. adspirant-politiecommissaris bij de algemeene politie;

k. 3de-officier bij de Gouvernements-marine;

l. accountant en adjunct-accountant bij den Gouvernements-accountantsdienst;

m. petrograaf (mijningenieur), veldgeoloog, ingenieur en geoloog bij den Dienst van den Mijnbouw;

n. rechterlijk ambtenaar (alleen doctorandi in het sluitend het Nederlandsch-Indische recht komen in aanmerking);

o. ambtenaar voor de Chineesche boekhouding;

p. militair-apotheker 2de klasse (in vasten of tijdelijken dienst).

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich voor het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën, afdeeling B, eerste bureau (voor de betrekkingen genoemd onder *a* t/m *o*), en tot afdeeling (voor de betrekking onder *p*).

Mutatiestaat van 11 tot 17 April 1928.

Nieuwe Leden:

Nieuwe Leden	Geïntroduceerd door:
J. G. van Eck, Soestdijk, Waldeck Pyrmontlaan 1A. ƒ 5.— (behoort tot Afd. Utrecht)	Eigen aanmelding.
H. J. Klaasesz, Arnhem, Utrechtsche Weg 106b ƒ 5.—	den heer J. Jaspers te Arnhem.
Mr. C. van Gorkum, Nijmegen, Oldenbarneveldtstraat 33. ƒ 5.—	Afd.-bestuur Nijmegen.
K. Brandu, Nijmegen, Ubbergsche Veldweg 37. ƒ 5.—	den heer C. Kampman te Nijmegen.
M. de Vos, Kapitein-Adjudant der Koloniale Reserve, Nijmegen, Javastraat 31. ƒ 5.—. G. de Zeeuw, Apeldoorn, Korte Nieuwstraat 8. ƒ 5.—. W. Polman, oud-Architect B.O.W., Lochem, Barchemsche Weg 62. ƒ 5.—.	Eigen aanmelding.
Dr. E. A. Keuchenius, Den Haag, 2de Sweelinckstraat 84. ƒ 5.—	Mevrouw Naessens te Amsterdam.
A. B. A. Soleman, Hoofdopzichter B.O.W. Den Haag, Nicolaïstraat 70. ƒ 5.—. Mevrouw de Weduwe A. J. I. Wolf—Roodschild, Den Haag, Amalia v. Solmsstraat 9. ƒ 5.—.	Secretaris Afd. Den Haag.
F. H. D. Kop, Scheveningen, Leuvensche Straat 80. ƒ 5.—	den Heer H. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt te Den
J. H. Holtappel, oud-Hoofdingenieur P.T.T., Den Haag, Suezkade 154. ƒ 5.—. H. J. Kruger Dagneaux, oud-Ass.-Resident, Den Haag, Conradkade 10. ƒ 5.—. F. J. Noordhoek Hegt, oud-Directeur Lands Koepokinrichting O.-I., Den Haag, van Blankenburgstraat 25. ƒ 5.—. H. S. Sterkenburg, oud-Directeur Kweekschool Inl. Onderwijzers, Den Haag, Ieplaan 63. ƒ 5.—. C. Verboom, oud-Secretaris Dep. v. L., N. en H., Den Haag, Lumeystraat 63. ƒ 5.—. H. K. Wetselaar, Onderinspecteur van de Scheepvaart, Den Haag, Hugo de Grootstr. 96. ƒ 5.—. J. J. Ebens, gep. O.-I. Ambtenaar, Wassenaar, Narcislaan 28, Park „Deyleroord". ƒ 5.—. E. V. van der Schalk, oud-Ass.-Resident, Wassenaar, van Bommellaan 1. ƒ 5.—.	Eigen aanmelding.
L. Raymakers, Plantage „Slootwijk", Commetewane, Suriname. ƒ 5.—	den Heer H. R. Nije te Paramaribo.
Ir. L. G. Langguth Steuerwald, Superintendent v. d. Ondernemingen Mangkoenegaran, Solo. ƒ 10.—	Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West" in Oost-

Rectificatie: G. J. Somer, oud-Hoofdambtenaar Posterijen, Nijmegen, Berg en Dalsche weg 348. ƒ 5.—.

Nieuwe Begunstigers:

Nieuwe Begunstigers	Geïntroduceerd door
Mejuffrouw L. Korswagen, Nijmegen, St. Annastr. 52	Mevrouw J. M. S. Hogerland-Maarschalk te Nijme
Mejuffrouw F. Dingemans, Nijmegen, Groesbeeksche weg 79	Mevr. H. W. C. Vigelius-Bisschop Wynveldt te Nijm
Mevrouw van Vliet, Apeldoorn, Soerensche weg 48. Mevrouw van Wettum, Apeldoorn, Arnhemsche weg 59. Mevrouw de Weduwe A. H. Rink—Engelhart, Apeldoorn, Stationstraat 56.	den Heer J. van Regteren te Apeldoorn.
Heer en Mevrouw J. Willems, Apeldoorn, Molenstr. 107.	den Heer K. Boeve te Apeldoorn.

Afschrijven:

H. J. Royaards, Utrecht, Maliestraat 9.
J. Chr. Hubach, Officier van Gezondheid, Bandoeng.
H. M. H. van Norde, Commies Comptabiliteit te Dj
H. F. Thomas, Opzichter B.O.W. te Djambi.

Adresveranderingen:

P. A. Lanting, Ambtenaar B.B., van: Leiden, Stadhouderslaan 32 naar: Buitenzorg, Handelstr. 7, Paviljoen.
J. J. Barendsen, Majoor, Commandant der Koloniale Reserve, Nijmegen, van: St. Annastr. 64 naar: Driehuizerweg 23.
D. Ch. P. Janssen, Nijmegen, van: Groesbeekscheweg 284 naar: Huygensweg 9.
J. M. Marsman, Directeur Planters-Schoolvereeniging, van: Nijmegen, Driehuizerweg 88 naar: Brastagi-Deli.
W. J. Cator, Gewestelijk Secretaris, van 's-Graveland naar: Bandjermasin.
Mr. F. C. L. Meijer, Voorzitter Landraad, van: Palembang naar: Den Haag, Celebesstraat 5. ƒ 5—.
A. Kooman, van: Scheveningen, Harstenhoekweg 145 naar: „Eigen Erve", Dellerweg, Epe (Gld.). ƒ 5.—.
Mevrouw B. L. C. Hoek—Soesman, Den Haag, van: Sweeliusstraat 30 naar: Pension Vermaes, Sweelplein 33.
P. H. Willemse, Ass.-Resident, Den Haag, van: Laan Meerdervoort 428 naar: Valkenboschlaan 3.
G. J. Oudemans, oud-Resident, van: Grands Hotel Thermes te Aqui naar: Hotel Rosa te Milaan.
De overplaatsing van Mr. N. Makkes, Controleur naar Westerafdeeling Borneo is ingetrokken, in S.O.K.
J. A. M. Bruineman is thans: Vertegenwoordiger van Suikersyndicaat te Weltevreden, Villalaan 17.
H. van Ree, Majoor der Intendance, Weltevreden, Tanah-Abang Oost 83 naar: Kramat 65.
W. G. van Klaveren, Rotterdam, van: Beukelsdijk naar: Graaf Florisstraat 48.